No. 16 Donderdag 21 April 1921. 21ste Jaargang.

... ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

# HET KOLONIAAL WEEKBLAD

## ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".



KANTOREN:

HOOFDBESTUUR ........ } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
BERICHTINGENDIENST ..... } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

**N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN**

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.

VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791 161

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

**Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië**

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

HEEREN EN KINDER KLEEDING

**PEEK & CLOPPENBURG**

KLEEDING NAAR MAAT



## Een beoordeeling van het Koloniaal Weekblad.

Met verwijzing naar het stukje „Geen onverschilligheid, maar onkunde", voorkomende in het Kol. Weekblad No. 3 van 20 Januari, dat dezerzijds met een schrijven onder de aandacht werd gebracht van den heer Voorzitter van den Volksraad, schrijft deze dignitaris, met machtiging tot publicatie geheel of gedeeltelijk, onder dagteekening van 6 Maart l.l., aan het Bestuur der vereeniging Oost en West het volgende:

Mijne Heeren,

Met de meeste belangstelling heb ik uw geëerd schrijven gelezen, zoomede de mij toegezonden nummers van uw weekblad, dat trouwens — gelijk u wel bekend zal zijn — op de leestafel van den Volksraad aanwezig is.

In het bedoelde interview (met Aneta, Red.) heb ik meer het oog gehad op de Hollandsche bladen, die door het niet-Indische of in het bijzonder voor Indië voelende publiek gelezen worden, dan op uw weekblad, waarvan ik vermoed, dat de overgroote meerderheid der abonné's dit land uit eigen aanschouwing kent. Maar ik wil gaarne verklaren, dat ik in geen enkel Nederlandsch dag- of weekblad ruimer en beter voorlichting in Indische zaken heb aangetroffen, dan in uw orgaan. Moge de belangstelling van het vaderlandsche publiek in steeds toenemende mate u in staat stellen op den ingeslagen weg voort te gaan.

Met de meeste hoogachting, enz.

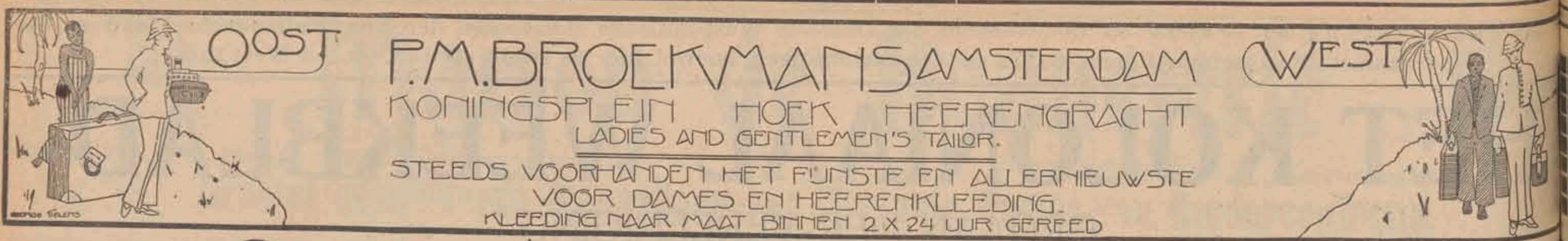
(w.g.) SCHUMANN.

JULIEN & RICHARDSON BENNERNAGEL
AMSTERDAM 14
Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943
„Algemeen Assurantiekantoor „

PIANOHANDEL
P. MOSTERT
Reinkenstraat 16 DEN HAAG
Vakkundig Stemmen en Repareeren
Gereedmaken voor de Tropen



TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VISITER LA COLLECTION DE ROBES, COSTUMES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC. DE Lampe
SPUISTR 8 LA-HAYE




NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co. Magazijn „de Prijslijst"
DEN HAAG.
Veenestr: 16–18. Valeriusstr: 29.
Prijscourant op aanvrage gratis.

BATIK VERVEN
Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
Gevestigd 1851
Indische Uitrustingen
ROTTERDAM 35 Schiedamsche Singel
DEN HAAG 94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
OPGERICHT 1835. 201
Piano- en Muziekhandel.

H Hammond School en COPIEERINRICHTING S
Terwenakker IIa - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereeniging) beveelt zich beleefd aan als oudste inrichting op dit gebied voor de levering van correct schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. 83

P. J. VEELO & ZNEN
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15B :: Tel. H. 6655
.. WONING ..
INRICHTING 158
Behangerij Stoffeerderij

## Academisch-Indische Week te Amsterdam.

**(25 tot 30 April 1921).**

PROGRAMMA.

*Maandag* 25 *April.* (Aula van de Universiteit van Amsterdam). 9½ uur v.m. Opening door Prof. S. Mendes da Costa, Rector Magnificus der Universiteit van Amsterdam. Inleiding door Prof. Mr. S. R. Steinmetz, Voorzitter van de Commissie voor de Academisch-Indische week. — G. Gonggrijp: „De drie gebieden der koloniale economie".

10½ uur v.m. precies. H. Carpentier Alting: „Over den Bestuursdienst in Indië".

(Stedelijk Museum). 2½ uur n.m. Opening der tentoonstelling van boekwerken over Indië.

*Dinsdag* 26 *April.* (Groote Gehoorzaal van het Laboratorium voor de Gezondheidsleer, Mauritskade) 9½ uur v.m. Dr. J. Offringa: „Ziekenzorg op Java" (met lichtbeelden).

10½ uur v.m. Dr. N. H. Swellengrebel: „Biologisch werk in dienst der preventieve geneeskunde in Nederlandsch-Indië (met lichtbeelden).

*Woensdag* 27 *April.* (Aula van de Universiteit van Amsterdam). 9½ uur v.m. Dr. H. A. van Andel: „De beteekenis van het Christendom voor de Javaansche cultuur".

10½ uur v.m. Pater H. Geurtjens: „De godsdienstige opvattingen der bewoners van de Kei-eilanden."

2½ uur n.m. Bezoek aan het Instituut voor Tropische Gezondheidsleer (Mauritskade).

*Donderdag* 28 *April.* (Groote Gehoorzaal van het Laboratorium voor de Gezondheidsleer, Mauritskade). 9½ uur v.m. M. Joustra: „Het dier in de folklore van Ned.-Indië".

10½ uur v.m. W. Middendorp: „De inwerking van Westersche krachten op een Indonesisch volk (De Karo-Bataks). (met film).

*Vrijdag* 29 *April.* (Aula van de Universiteit van Amsterdam.) 9½ uur v.m. Dr. J. C. Koningsberger: „Multum en multa in de Indische Natuur".

10½ uur v.m. Ir. E. C. Abendanon: „Iets over de wordingsgeschiedenis der Ned.-Indische delfstoffen".

Sluiting door Prof. Dr. R. H. Woltjer, Rector Magnificus van de Vrije Universiteit.

*Zaterdag* 30 *April.* 9½ uur v.m. Rondvaart door een beperkt aantal belangstellenden door de haven van Amsterdam, met bezoek aan het stoomschip de „Jan Pietersz. Coen" der Stoomvaart-Maatschappij „Nederland".

Alle voordrachten en bezoeken zijn kosteloos toegankelijk voor:

1. Genoodigden.
2. Alle studeerenden aan de Universiteit van Amsterdam en aan de Vrije Universiteit, welke bij de Pedels dier Universiteiten kosteloos weekkaarten kunnen verkrijgen in de week van 18-24 April 1921.
3. Alle belangstellenden, die bij de Pedels der genoemde Universiteiten in de week van 18—24 April kosteloos weekkaarten kunnen verkrijgen.

Toegangskaarten voor het bezoek aan het Instituut voor Tropische Gezondheidsleer op Woensdag 27 April ten 2½ ure en voor de rondvaart door de haven van Amsterdam, met bezoek aan de „Jan Pietersz. Coen" op Zaterdag 30 April ten 9½ ure zijn in beperkt aantal te verkrijgen bij den Pedel der Universiteit van Amsterdam. De afvaart der booten voor de rondvaart door de haven heeft plaats aan den Vischsteiger, Westelijke de Ruyterkade, achter het Centraalstation.

De boekententoonstelling in het Stedelijk Museum is voor alle belangstellenden kosteloos en zonder toegangskaart toegankelijk.

Dans-Instituut NICK H. WISSE
Gediplomeerd Dansleeraar
LANGE BEESTENMARKT 108—110, DEN HAAG
Club- en Privaatlessen
in de Moderne Dansen
Privaatlessen aan Heeren met medewerking van Dame (assistente). 16
Inlichtingen dagelijks van 2—4 en 7—10 uur.

## Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

### UIT DE EUROPEESCHE PERS.

**Vijf jaren landvoogdij.**

In de *Loc* van 19 Febr. schetst de hoofdredacteur Lievegoed de *algemeene* beteekenis, welke de af- tredende gouverneur-generaal voor Indië heeft gehad.

„Men moet een bewind beschouwen in de lijst van zijn tijd. Deze landvoogdij valt dan niet alleen in de lijst van den kolonialen tijd te plaatsen, maar van den wereldtijd. De jaren 1916 tot 1921 vormen in de wereldgeschiedenis een periode, welke niet alleen de laatste verschrikkelijke jaren van den wereldoorlog omvat, doch die in anderen zin nog verschrikkelijker jaren van den officieelen vrede. Ze omvatten het ergste deel van het proces der georganiseerde wereldontwrichting en tevens de eerste jammerlijke pogingen tot herstel, die meer de ellende blootlegden dan haar lenigden. Het zijn de jaren, waarin de wereldoorlog werkelijk tot in alle deelen der aarde door ieder is meegeleefd en aan den lijve gevoeld. Ook, en in niet geringe mate, in de koloniale landen.

Het is dus een gansch abnormale tijd geweest, een dier donkere fragmenten uit het spel der geschiedenis, waarvan een later geslacht niet zal kunnen begrijpen, hoe men de ellende ervan heeft kunnen verduren. Ze is dan ook niet verduurd, ze is niet verduurd zonder verzet, en er heeft zich dwars door de oorlogs- en vredesgebeurtenissen heen in vele landen, een revolutie des geestes, in enkele ook een revolutie van de daad, voltrokken, die, zonder nog een „Umwertung aller Werte" te brengen, met tal van aloude en alom gangbare maatschappelijke beginselen heeft afgerekend. En deze verzetsgeest heeft zich als een epidemische ziekte over alle landen verbreid, niet overal dadelijk herkenbaar, omdat hij van vorm veranderde, met de menschen en met de omstandigheden; maar doordringen deed hij overal...... Ook, en niet het minst in de koloniale landen.

En nu is het dit, wat door kortzichtigen zoo vaak uit het oog wordt verloren bij het oefenen van kritiek op het bewind van den scheidenden landvoogd: dat hij in Indië niet meer aantrof een als omheinde kolonie, in politieken zin vrijwel „zelfgenoegzaam", maar dat hij vond een kolonie, open en bloot gelegen aan de heirwegen van het wereldverkeer, die in haar eerste begeerte naar meer zelfstandigheid werd verrast door de luide klanken van wild beierende vrijheidsklokken. Een kolonie als organisch deel van de groote wereld rondom. Waarmede niet wil gezegd zijn, dat al wat zich in die vijf-jarige periode in deze kolonie heeft afgespeeld nu ook slechts zou zijn te beschouwen als een der bijkomstigheden van het machtige wereldgebeuren, maar wel dat op heel het denken en voelen en doen in deze landen dat wereldgebeuren van sterken en voortdurenden, van overheerschenden invloed is geweest.

Maar dan is het ook een uiting van haast zielige bekrompenheid om, gelijk zoo veelvuldig tijdens deze landvoogdij werd en wordt gedaan, den bewindvoerder over Indië in een periode als deze verantwoordelijk te willen stellen voor de wildheid en ongebondenheid, die zich in dat streven naar meer zelfstandigheid voordeed, als ware het zwakheid van beleid, die daarvan oorzaak was in plaats van macht, overweldigende macht van wereldgebeurtenissen."

Vervolgens bespreekt het blad de sterke gisting op politiek gebied, kenmerkend voor den *tijd*, maar niet voor het *bewind*.

„Wanneer het communisme de Inlandsche volksbeweging is binnengeslopen — in Indië immers aangebracht door Westersche adepten van Wester-

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111
KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING 173

# CORN. VAN DER SLUIJS

**BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.**

**ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. 161 DEN HAAG.**


leiders — dan was dit een psychische infectie buiten af. En wanneer de reeds zoovele jaren den begonnen „ontwaking van het Oosten" tengevolge met onverwachte heftigheid gepaard dan is het onredelijk en onberedeneerd, de zaak daarvan te zoeken in zwakheid van be-ur."

ver de persoonlijkheid van dezen landvoogd, die onrechte door velen als een zwakke figuur wordt houwd, doch, naar de geschiedenis zal bewijzen, rdaad een krachtig man is, zegt schr. o.a.:

Hij heeft, en dan vooral in de eerste jaren zijner voogdij, ook in zijn streven naar rechtvaardig- het nadeel van zijn aanvankelijke onbekend- met personen en verhoudingen ondervonden. heeft zijn beslissingen wel eens genomen, geleid een advies, dat niet het rechte was; zaken rs gezien dan ze gezien moesten worden."

Daar stond tegenover, dat Indië aan het hoofd zijn bestuur wist een man, wien vreemd was ijdigheid in dien gevaarlijken zin van groeps-unkt, die er juist naar streefde los en vrij te n staan van elke groep en de dingen van een en eigen standpunt te bezien."

ver zijn scherp begrip voor de beteekenis van tijd, voert het blad o.m. aan: „Wanneer men omatie mag nemen ook in anderen zin, ook in zin van een hoogere levenskunst, welker be-ning tot voorwaarde heeft dat leven in zijn oor-ng en richting intuïtief te verstaan, dan is, ge-n wij, de diplomatieke aanleg en opleiding van n landvoogd hem nog meer te stade gekomen binnenlandsch dan op buitenlandsch terrein en mag de toenmalige Nederlandsche regeering, n dezen landvoogd zag den rechten man op de e plaats, zich gelukkig achten dat ze, zoekende een „diplomaat", juist dezen heeft uitgekozen. is immers ontegenzeglijk diplomatie ook in ijze, waarop hij niet te keeren binnenlandsche mingen heeft trachten te kanaliseeren binnen we oevers van wet en recht en ook wel door ieke bandjirkanalen heeft weten af te leiden wel in anderen vorm een uitlaat heeft gegeven."

n slotte zegt schr.: „Scherp inzicht, verlicht een voorvoelen van den tijd, hebben het beleid den landvoogd gekenmerkt. Waarmede al weder is gezegd, dat steeds dadelijk de eenige juiste zou zijn ingeslagen en dat de vele en velerlei niale problemen, die zich opdrongen tijdens landvoogdij, hun eenig juiste oplossing zouden en gevonden. Een zwakke stee is b.v. de finan-le politiek, zwak minder tengevolge van on-mogen om ook in dit opzicht de behoeften van lië te onderkennen, doch meer uit onbetrouw-rheid met een onderdeel van staatszorg, dat in tijden de grootste financieele deskundigen dbrekens kost.

en kan echter tal van voorbeelden noemen, ruit blijkt, hoe intuïtief deze landvoogd zijn tijd eep.

ij wijzen er hier nu vooreerst maar op, hoezeer overeenstemming met de zich baanbrekende kundige begrippen hij het eigen staatkundig n van Indië, in den Volksraad ingewijd, een e kans heeft geschonken; hoe hij, lang vóórdat ale onlusten zich openbaarden in het Indische otbedrijf, den werkgever bij herhaling en openlijk ft herinnerd aan zijn socialen plicht; hoe hij de entralisatie tot verdere ontwikkeling, ook op de itenbezittingen, bracht en deze gewesten meer en er betrok in het algemeen bestuur; wantoestan-n onder de oogen zag en de medewerking van alle rtijen wist op te vorderen om de middelen tot rbetering te vinden; oog had voor het moderne ook allermodernste verkeer, steeds ook in ver-nd met Indië's groeiende beteekenis als land tus-hen andere landen. Ook, hoe hij in ongedachte eilijke vraagstukken, gelijk daar ontstonden bij schepenschaarschte en later bij de voedsel-schaarschte, met bezonnenheid de moeilijkheden onder de oogen zag en men daarbij het veilige gevoel kon hebben, dat met den grootsten ernst en met onkreukbare rechtvaardigheid de zoo vaak lijnrecht tegenover elkander staande belangen elk op zijn waarde zou worden beoordeeld en niet het zwaarste, doch het hoogste belang het meest zou worden geteld. Dat in dien belangenstrijd de eerlijke beoordeeling van het landvoogdelijk beleid vaak te loor ging, is oorzaak geweest van veel onverdiende, vaak boosaardige kritiek, maar het is dan alweder te danken aan de sterke persoonlijkheid van dezen zoo ten onrechte zwak geachten landvoogd, dat hij rustig zijn weg is gegaan, zijn weg, die, omdat hij feilbaar was als ieder ander staatsman, niet altijd kàn geweest zijn de juiste weg, maar die altijd ging in een richting, door een onafhankelijk, ruimziend man naar beste overtuiging gekozen.

Uit hetgeen in aanvullende artikelen van de *Loc.* zal worden behandeld, zal nader blijken welk een veelomvattende bemoeienis het deel en doel van dezen bewindhebber is geweest.

Men zal dezen landvoogd ook bij zijn heengaan de heftige kritiek, waaraan hij heeft blootgestaan, niet sparen, maar wij gelooven niet dat ook zijn felste tegenstander zal kunnen ontkennen, dat hij, heel zijn landvoogdij door, trouw is gebleven aan zijn wapenspreuk: *Je marche droit.*

### Het einde van de Toli-Toli zaak.

De Landvoogd nam een beslissing in de uitspraken betreffende de Toli-Toli zaak. Drie ter dood veroordeelden, Hasan, Djakaria en Radjip, ontvingen gratie. Hun doodstraf is veranderd in 20 jaar gevangenisstraf. Ten aanzien van de andere drie ter dood veroordeelden zal geen gebruik worden gemaakt van het recht van gratie. Er worden dus 3 veroordeelden opgehangen. De overige 69 veroordeelden ontvingen evenmin gratie.

De *Java-Bode* voegt hieraan toe: Hieruit moge blijken, dat de landvoogd aan het veel besproken advies van het Hooggerechtshof niet al te veel waarde heeft gehecht. De landvoogd was terecht van meening, dat aan de groote meerderheid van de veroordeelden niet het recht van gratie kon worden geschonken.

Het rapport-Ziesel zal op deze beslissing zeker van invloed zijn geweest.

### Onze Indische spoormannen.

Onder dezen titel vestigt de *Preangerbode* de aandacht op het volgende: Sedert de fusie van S.S. en H. IJ. S. is het in patria op spoorweggebied een janboel. Geen trein komt meer op tijd aan. De Minister van Waterstaat heeft thans een commissie ingesteld om de oorzaken van de desorganisatie na te gaan en de maatregelen aan te wijzen om in de toestanden verbetering te brengen.

Hier in Indië zweren we altijd bij moederlandsche specialiteiten. Dat werkt deprimeerend op de harde en bekwame werkers, die hier voor de goede zaak hun krachten geven. Een enkele maal leest men, dat in Holland een Indischman om advies gevraagd wordt. Welnu, thans kan men tevreden zijn; de pas benoemde commissie bestaat uit drie Indischgasten, mannen met hooge reputatie. Als voorzitter is aangewezen de heer van Stipriaan Luiscius, oud-hoofdinspecteur der S.S. in Ned.-Indië, thans directeur der Malang en Kediri Stoomtram Maatschappijen, terwijl tot leden benoemd werden de heer Weijerman, oud-exploitatiechef der Oosterlijnen, thans directeur der Haagsche Tramweg Maatschappij en de heer Schadee, oud-administrateur, thans directeur der Deli Spoorweg Maatschappij.

### Het boek van prof. Krom.

De *Java-Bode* van 16 Februari schrijft o.m.: Wij meldden den 14en, dat bij Martinus Nijhoff een groot, kostbaar en kunstrijk verzorgd plaatwerk over de Boroboedoer met ondersteuning van het


Centraal-Apotheek DE KOEDOE
Frederik Hendriklaan 166 Tel. S. 1053
ALLE RECEPTEN worden 12
tegen den laagst mogelijken prijs gereed gemaakt

Het soliedste en goedkoopste adres
voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL
Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
OPGERICHT 2 AUG. 1853. 115
Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANDEN.



Monarch
Schrijf-machine
HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co.
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.
Ameublementen
Betimmeringen
Gordijnen
Tapijten
Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ
Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar 178
Kleermakerij „UNICUM"
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe Leden aan.

Behalve GOED BROOD wordt U een dividend van 5 % gewaarborgd.

124

Het beroemde merk HIS MASTER'S VOICE GRAMOPHONES EN PLATEN IS STEEDS IN DE GROOTSTE KEUZE VOORHANDEN BIJ: LET WEL HIS MASTER'S VOICE HET BESTE MERK. WILLEM SPRENGER Agent der Gramophone Comp. Ltd. PASSAGE 46. DEN HAAG. Tel. 3778.

Ministerie van Koloniën verschijnt. Een en ander blijkt niet juist te zijn. Het boek werd *voor rekening* van het Ministerie van Koloniën aangemaakt en per exemplaar kwamen de kosten op ƒ 65.

400 exemplaren werden aangemaakt en...... verkocht aan Martinus Nijhoff tegen kostprijs.

Wanneer bovengenoemde firma deze kostbare uitgave met een klein winstje verkocht, dan was het te verwachten, dat zij, die zich voor de Boroboedoer interesseerden, zich dit werk zouden aanschaffen.

Maar de firma verkoopt het werk voor een prijs van ƒ 300 tot ƒ 400 per exemplaar!

## UIT DE INDISCHE PERS.

### De Indische Beweging gedurende het jaar 1920.

II (Slot).

Terwijl onder de leiders der Indische beweging thans oneenigheid heerscht, doet de tegenpartij niet anders dan zaad uitstrooien om die beweging tegen te werken en past het dientengevolge aan die leiders eene waakzaamheid aan den dag te leggen, welke die actie kan trotseeren.

Dat die actie van die tegenpartij echter ook niet altijd effect sorteert, kan o.m. hieruit blijken, dat in het jaar 1920 tal van werkstakingen hebben plaas gehad.

De denkbeelden van het communisme worden thans aangenomen door alle volken der wereld en zijn ook doorgedrongen tot onze Indische volken.

Vele landbouwers hunkeren naar een energiek optreden.

Het kapitaal moge krachtig zijn, de proletariër zal weten wat hem te doen staat en voor die kracht niet op zijde gaan.

De typografenstaking, de Deli spoorstaking en tal van andere kleinere stakingen, waren de daadwerkelijke bewijzen daarvan.

Wel is waar waren de uitkomsten bevredigend, somtijds ook niet, doch de werknemers zien er niet tegen op om de stakingen nog meermalen te herhalen.

Het is nu eenmaal zoo: op actie volgt reactie.

De schrijver gelooft er niet aan, dat de stakingsactie kan worden dood gedrukt, waar de zucht naar de vrijheid de gedachten der volken van de geheele wereld bezig houdt en die volken zich inspannen om zich zooveel mogelijk aaneen te sluiten.

Men kan daarvan de voorbeelden zien in Rusland, Armenië, Europa en Japan. Overal kan men waarnemen de factoren, welke wijzen op eene nieuwe toekomst, die den val van het kapitaal beoogt. Alleen in Ned.-Indië heeft het kapitaal nog kracht en weet het de Indische beweging tegen te werken.

De schrijver eindigt zijne beschouwingen over de Indische Beweging met de opwekking aan de lezers om de gebeurtenissen in herinnering te houden, welke in het jaar 1920 hebben plaats gehad.

Hij hoopt, dat het jaar 1921 de leiders in staat zal stellen eene krachtige beweging in het leven te roepen en den tegenstand nog meer dan vroeger door te voeren.

Moge dat jaar alle proletariërs der wereld helpen vereenigen en leiden tot de vrijheid van de geheele wereld.

### Studiereizen.

Volgens mededeeling, voorkomende in de „Soenting Melaijoe" van 24 December 1920 en overgenomen uit de „Oetoesan Melaijoe", bestond het plan om de Demangs en assistent-Demangs (district- en onderdistricts-hoofden) in de Residentie Lampongsche districten (Zuid-Sumatra) een studiereis te laten doen naar de landen van Menang Kabau (Westkust van Sumatra), ten einde aldaar eene studie te maken van de wijze waarop het inlandsch Bestuur in de kampongs, doessoens en gemeenten werkt en welk aandeel de „balaj" of het Gemeentehuis, waarin de vergaderingen worden gehouden, daarin speelt.

Zooals bekend is, hebben de Menang Kabauers het langst hunne oude instellingen gehandhaafd.

Wel is waar hebben zoowel de Javanen als de Menang Kabauers dezelfde afkomst van de Hindoe's uit de kaste der Tjatri Bilang Pandai, doch de Menang Kabauers hebben de oudste bestuursorganisatie, die wellicht bruikbaar is voor de Lampongs, nu deze Residentie op het punt staat vereenigd te worden met de Residenties Palembang en Benkoelen tot een Gouvernement van Zuid-Sumatra.

Gedurende de Kerstvacantie in de maand December 1920 hebben de leerlingen van de Hollandsche scholen, van de middelbaar uitgebreide lagere scholen en van de Hollandsch-Inlandsche scholen ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra) studiereizen gemaakt naar de Padangsche Bovenlanden, alwaar zij de leerlingen van andere scholen zouden ontmoeten.

Deze reizen zullen zeker veel bijdragen tot vermeerdering van de kennis der geschiedenis van hun land, waarover zij op de scholen zooveel hooren spreken.

### Gevoelens van waardeering van een Sumatraan.

Het zal in het jaar 1921 honderd jaar geleden zijn, dat het gezag der Nederlanders ter Westkust van Sumatra werd hersteld, een feit, waarin een Sumatraan aanleiding heeft gevonden om in de „Soenting Melaijoe" van 31 December 1920 zijne landgenooten op te wekken die gebeurtenis te herdenken.

Wij, Menang Kabauers, zegt hij, eeren als afstammelingen van de Hindoesche Tjatri Bilang Pandaikaste, de oude instellingen van den Adat; wij hebben medelijden met het kleine en hetgeen werkelijk aanzienlijk is, houden wij hoog.

En dat is de reden waarom wij niet veel op hebben met de actie van de heeren Tjokroaminoto en Abdoel Moeis als president- en vice-president van de Centrale Sarikat Islam en met den toenmaligen leider van de Indische Partij, later Insulinde, den heer Tjipto Mangoen Koesoemo.

Als afstammelingen van de Tjatri Bilang Pandaikaste, blijven wij trouw aan de Nederlanders, die wij willen eeren als onze bevrijders van het vroegere Atjehsche bestuur, dat te Padang zetelde (1621—1666) en waarvan nog onaangename herinneringen zijn bewaard gebleven.

Het was op het verzoek der Menang Kabauers, dat de Nederlanders ter Westkust kwamen en daarna de Atjehers verjoegen.

Later was het op verzoek der Bovenlanden aan de Nederlanders om hen ter hulpe te komen en hen te bevrijden van het juk der Padri's, die zich krachtig deden gelden en door uiterst gestrenge toepassing van de godsdienstige Mohamedaansche wetten reeds een heel eind ver op weg waren om de Menangkabausche Adat te verdringen. Een ieder, die zich daarmede niet kon vereenigen, was, volgens den Padri, een ongeloovige.

Hoevelen onzer werden niet ter dood gebracht en in den toestand van slavernij gevoerd?

Hoevele landsvrouwen werden niet de bijzit van de leiders der Padri's en hoevele hunner werden niet als slavinnen naar Arabië vervoerd?

Is het dan niet voegzaam, vraagt de schrijver, om, waar op zooveel goeds van de zijde der Nederlanders valt te wijzen, hen, na gedurende een eeuw de betrekkingen met de Menangkabauers te hebben kunnen bewaren, te eeren in het jaar 1921?

### Bestuursverwisseling te Djocjacarta.

Op Zaterdag 22 Januari 1921, des voormiddags ten 10 ure, had op officieele wijze de bestuursoverdracht van den Vorst van Djocjacarta aan den Resident plaats.

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND"

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738

2 × bellen.

Electriciteit op elk gebied.

Groote keuze Electrische Ornamenten, enz.

61 Baden, Geysers, Waschtafels.




INDISCHE UITRUSTINGEN VOORDEELIGST ADRES: AU BON MARCHE A. DE VRIES & ZONEN AMSTERDAM ROTTERDAM DEN HAAG UTRECHT BAARN

J.R.

101

Riviera en Zwitserland

Geregelde Koeriersdiensten. (visa versa).

REISBUREAU LINDEMAN. 37

's-Gravenhage

Arnhem Groningen Utrecht

Firma L. J. C. BOUCHER

Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel

's-Gravenhage - Noordeinde 64c

Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeuilles

Advertentie-Bureau

**CONSERVEN - TIELEMAN & DROS**
LEIDEN - HOLLAND.
Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren 13
Soepen, Pickles, Jams
Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog. Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

**VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.**
**WIJNHANDEL**
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
Piet Heinplein, Tel. {1587 1588 123
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

Even te voren was van uit den Kraton kennis gegeven, dat alles in de Kentjonozaal voor de plechtigheid in gereedheid was gebracht, waarop de Resident, vergezeld van de bestuurshoofden der Mangkoe Negarasche en Pakoe Alamsche Vorstenhuizen, van de Europeesche bestuursambtenaren, officieren, tolk en van de vertegenwoordigers van het bestuur der Vorstenlandsche Landbouwvereeniging, afdeeling Djocjacarta, zich naar den Kraton begaf en in de Sri Mengantizaal door Pangeran Hangabehi en de Djocjasche bestuurshoofden werd ontvangen. Van daar werden allen geleid naar de Kentjonozaal en had de ontvangst door den Vorst persoonlijk plaats.

Intusschen was de Rijksbestuurder, Pangeran Danoerdjo, die zich 's morgens reeds ten 10 ure te Tratak had gereed gehouden, ook in de zaal aangekomen.

In de zaal nam de Vorst op den eenigszins rechts geplaatsten zetel plaats en had rechts van zich de gezamenlijke Pangérans en den Pangéran Prang Wedono.

Links zat de Resident en zijn gevolg.

Nadat de aanwezigen eenigen tijd gezeten waren, stonden allen, op het voorbeeld van den Vorst, tegelijk op en deelde Zijne Hoogheid aan den Resident mede, dat, tengevolge van hoogen leeftijd, het bestuur van Djocjacarta heden aan hem, Resident, werd overgedragen.

Allen namen daarna weder hun plaats in en gaf de Vorst aan den Rijksbestuurder de noodige bevelen in verband met die overgave.

De Resident gaf toen kennis aan den Rijksbestuurder, dat het bestuur over Djocjacarta door hem was aanvaard en dat de bestaande Kratoninstellingen, zeden en gewoonten bleven gehandhaafd.

Vervolgens werden eveneens de noodige bevelen aan de Pangérans gegeven en van de overgave door den tolk aan de aanwezige Nederlanders kennis gegeven.

Hierna werd de thee rondgediend en was de plechtigheid afgeloopen.

Den 30en Januari 1921 vertrok de Vorst naar Ngambarroekmo, de plaats, waar Zijne Hoogheid zich in het vervolg wenscht te vestigen.

Reeds in den vroegen morgen van dien dag hadden duizenden belangstellenden zich langs den weg geschaard, die over Gladak en Toegoe naar Ngambarroekmo leidt.

Ten 9 ure verscheen de Resident ter laatstgenoemde plaatse, met het doel den afgetreden Vorst te ontvangen.

Het geleide van den Resident bestond uit 40 dragonders, Pangéran Soerjodilogo, de Nederlandsche bestuursambtenaren, den plaatselijk militairen commandant en den tolk.

Bij hunne aankomst werd de gamelan bespeeld en klonk het „Wien Neerlandsch Bloed".

De assistent-Resident haalde den Vorst uit den Kraton af en na eenigen tijd in den Kentjonozaal met dezen te hebben gezeten, werd de stoet opgesteld.

De Vorst nam plaats in de staatsiekoets, welke Kjai Harsoenabo wordt genoemd.

Het gevolg bestond uit ongeveer 2000 personen, terwijl een eeresaluut van 19 kanonschoten werd gelost. De kanonnen waren vóór de militaire versterking opgesteld.

Na één uur gaans werd Ngambarroekmo bereikt, alwaar toen eveneens de gamelan zich liet hooren en het ‚Wien Neerlandsch Bloed" werd gespeeld.

De thee werd rondgediend, terwijl de Pangérans naar den Kraton terugkeerden om de Vorstin, de Ratoe Kentjono, per auto af te halen.

De verlaten Kraton werd bewaakt door Pangéran Hangabei en Boeminoto.

Het Europeesch en Chineesch publiek, dat langs den weg geschaard stond, zwaaide met de Nederlandsche driekleuren en met de Javaansche tweekleuren rood en wit. (Pewarta Soerabaya 1 Febr. 1921).

## UIT DE CHINEESCHE PERS.

### De jaarsverwisseling.

II.

Er is tusschen eene Europeesche staking en eene staking van Inlandsch personeel dit verschil, dat de Europeesche leiders *wèl* en de Inlandsche leiders *geen* kennisgeven aan de belanghebbende tegenpartij van de voorgenomen staking. Dit is eene belangrijke aangelegenheid, want door zulk een kennisgeving werd aan het bestuur van het Suikersyndicaat de gelegenheid gegeven besprekingen te houden met de werknemers en de kans gegeven om de staking te voorkomen.

Het is moeilijk, zegt de redactie van de „Pewarta Soerabaya", om een antwoord te geven op de vraag, of het jaar 1921 een grooter aantal stakingen zal brengen dan het jaar 1920.

Onmogelijk is het niet, dat de strijd tusschen het kapitaal en den arbeid in Indië nog heviger zal ontbranden dan in 1920 het geval is geweest, in aanmerking genomen het feit, dat de winsten van het kapitaal zijn verminderd, de loonen even hoog en de levensmiddelen even duur als vroeger zijn gebleven.

Het kan echter ook anders uitloopen en zal men derhalve moeten afwachten, hetgeen de toekomst brengen zal.

Van de Inlandsche stakingen dient in de eerste plaats vermeld te worden die van het personeel van den Fabrieksbond, waarvan de heer Soerjopranoto het hoofd is. Die staking baarde het Europeesch bestuur in zooverre zorg, omdat de belangen der suikerfabrieken daardoor werden bedreigd en de Staatsinkomsten in niet geringe mate afhankelijk zijn van de suiker.

Het was dus verklaarbaar, dat het bestuur de actie van den Fabrieksbond met bijzondere aandacht en belangstelling volgde en dat, toen de algemeene staking afgekondigd werd, het meende te moeten ingrijpen, ook ter voorkoming dat de rust in de desa werd verstoord.

De Vakcentrale kon in het jaar 1920 geen bewijs van bijzondere, krachtige actie geven, ook al ten gevolge van de verschillende meeningen der leiders over tal van economische onderwerpen. Vooral de door den heer Darsono gevoerde kritiek op het program der Centrale Sarikat Islam heeft op de houding van de leiders der Vakcentrale geen geringen invloed uitgeoefend.

Niet alleen dat er verdeeldheid ontstond in de revolutionnaire Vakcentrale, doch ook in de partij van de Sarikat Islam is eene scheuring ontstaan.

De kleinste partij is die van den heer Darsono; de grootste is die van den heer Tjokroaminoto.

Naarmate de kritiek van den heer Darsono veld wint, daalt de invloed van de Sarikat Islam, met het gevolg, dat men voor het aanstaande congres geen agenda kon opstellen en dat men geen plaats kon vaststellen, waar het congres zou worden gehouden. Dit congres, dat in de maand Januari 1921 zou plaats hebben, is dan ook uitgesteld.

Nu is het niet met zekerheid vast te stellen, dat de zwakheid der partij de oorzaak is van het uitgestelde congres. Het is toch zeer wel mogelijk, dat ook andere redenen daartoe hebben bijgedragen.

Het onderzoek, dat in de bekende zaak afdeeling B van de Sarikat Islam te Batavia is gehouden, zoomede het afgenomen verhoor en de bekentenis van den heer Tjokroaminoto voor den Procureur-Generaal afgelegd, kunnen er ook van invloed op zijn geweest.

Vooral het onderzoek van den heer Sorjokardono en diens bijtende verklaring tegen den heer Tjokroaminoto waren in niet geringe mate teleurstellend voor dezen.

**THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK**
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.
belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door 150
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

**...... Vereeniging voor ...... Correspondentie-Onderwijs**
Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912
Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs
Technische Cursussen: Ambachts, Machinisten, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
Handelscursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)
Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.
Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
Opleiding akten M.O. Wiskunde (KI en KV), Boekhouden (KXII), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m MK), Werktuigkunde-KII), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N). 237
Honderden Geslaagden.
Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

**Instituut „VAN WIJNGAARDEN",**
Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
2de Schuijtstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
*Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.*
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

**Zeebaboe's en Jongens**
beschikbaar. 203
Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

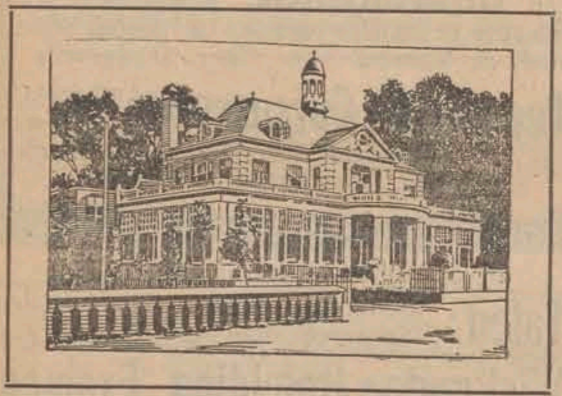
**GENEZING**
gegarandeerd 13
voor SUIKERZIEKTE (Diabetes) met
**DIABETA**
van Mevrouw A KRAJENBRINK
Verkrijgbaar bij de
Apotheek DE KOEDOE, Scheveningen
Fred. Hendriklaan 166 - Tel. S. 1053

Adverteeren doet verkoopen

**Parkhotel**
van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.
Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

**Maison van Wijk**
Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van Dejeuners, Diners en Soupers.
136 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

**Hotel-Café-Restaurant**
**„Boschhek"**
Tel. B. 606 DEN HAAG



Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen
Van 1 Mei tot 1 September dagelijks van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT
Voor Hotelgasten en Bezoekers heeft „Boschhek" Luxe Auto's disponibel.

**C. HOYNG**
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland" te Gouda.
109
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

**Grand Hotel Restaurant „ALLARD"**
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
81
Huis van den 1sten Rang

Intusschen is er uit gebleken, dat er op Java reeds gedurende langen tijd een geheime Inlandsche vereeniging bestond en als het waar is, hetgeen omtrent de actie dier vereeniging naar buiten is uitgelekt, dan had die vereeniging wel degelijk laakbare bedoelingen.

Het ligt niet in de bedoeling van de redactie, om bespiegelingen te leveren over de vraag, of men meent, dat door geheime vereenigingen het Javaansche volk kan worden vooruit gebracht; alleen kan zij dit zeggen, dat, als een groot deel van dat volk niet accoord gaat met zulk eene vereeniging, het groot gelijk heeft zich dan daarbij niet aan te sluiten.

Het leidt er nu eenmaal toe, dat Indië vooruitgebracht moet worden en dat het zijne vrijheid moet verkrijgen. En dat is zeer goed te verkrijgen langs den parlementairen weg, d.w.z. door het in het leven roepen van een Indisch parlement, waarin de werkelijke vertegenwoordigers van de Indische volken worden opgenomen.

Het jaar 1920 heeft dat parlement niet gebracht en het jaar 1921 zal dat ook niet doen, doch men heeft hoop en vertrouwen in de toekomst.

Eene verandering in den Volksraad zal het jaar 1921 toch wel in elk geval brengen en dit college zal wel over het wel en wee van de Indische volken oordeelen.

In het afgeloopen jaar besliste de Landvoogd Van Limburg Stirum, dat hij in het jaar 1921 zou aftreden. Een zeer klein deel van het publiek achtte zijn aanblijven wenschelijk voor Indië, doch een ander deel zag zijne vervanging gaarne tegemoet.

In de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd verklaard, dat de Gouverneur-Generaal Van Limburg Stirum geen vriend van de exploitanten was, terwijl anderen van meening waren, dat het Indisch bestuur te zwak tegen de exploitanten optrad.

Zij, die aldus dachten, zullen wel geen vrienden zijn geweest en zijn aanblijven wel niet hebben aanbevolen.

*(Wordt vervolgd).*

## Ingezonden Stukken.

*Aan de Redactie-Commissie van Het Koloniaal Weekblad.*

Ik lees in het Koloniaal Weekblad No. 15, pag. 9, waar U schrijft over mijn artikel over Malakka, dat de namen van de Gouverneurs nog nimmer zijn gepubliceerd.

Dit is in het algemeen juist, met dit voorbehoud, dat tot 1726 de namen zijn te vinden bij *Valentijn*, Ned. Oost-Indië: Over Malakka.

Het vinden der namen heeft mij zeer veel moeite gekost en ben ik daarin geslaagd ook met welwillende medewerking van den heer Dr. de Hullu, archivaris te 's-Gravenhage.

Hoogachtend,

Amsterdam, 15 April 1921. H. J. BOELEN.

## LITERATUUR-OVERZICHT.

### Het Nederlandsche Zeewezen.

Het Nr. van 16 dezer bevat een — vooral door illustreering belangrijk — artikel over de thans voltooide havenwerken van Tandjong Priok. De uitbreiding der reeds bestaande haven, ondernomen op advies van de heeren Kraus en De Jongh, nam ruim 10 jaar in beslag.

### De Ingenieur.

Ir. R. A. van Sandick geeft in No. 16 een levensbeschrijving van den hr. I. Bouwens (overl. te 's-Gravenhage 3 April j.l.). Als opzichter aangenomen bij de spoorwegopname op Sumatra, onderscheidde Bouwens zich door buitengewone geschiktheid en werd daarom later overgeplaatst bij de Staatsspoorwegen op Java; hier kreeg hij nog beter gelegenheid zich verdienstelijk te maken in een zeer eervolle loopbaan. Zijn laatste betrekking was chef van de 2e afdeeling (Weg en Werken) van de Oosterlijnen met standplaats Soerabaya. Behalve ambtelijk, heeft B. ook belangrijk maatschappelijk werk verricht. Te Bandoeng (waar hem in 1891 de bouw van de algemeene werkplaatsen van de S.S. was opgedragen), werd op zijn initiatief een Fröbelschool, een leesbibliotheek en een cursus voor meer uitgebreid lager onderwijs opgericht; ook was hij mede-oprichter van de Vereeniging tot Nut van Bandoeng, van het Preanger-museum en o.a. gedurende 10 jaar lid van de plaatselijke schoolcommissie.

Een langdurig lijden drong B., na zijn pensionneering, in het maatschappelijk leven op den achtergrond, maar zij — zegt de hr. Van Sandick ten slotte — die hem in zijn arbeidstijd gekend hebben, herdenken hem als een buitengewoon bekwaam technicus, als een man van karakter, als een goed mensch.

### Handleiding ten dienste van Inl. Bestuursambtenaren.

Als uitgave van het Departement van Binnenlandsch Bestuur verscheen van deze serie geschriften: No. 41, handelend over de Postspaarbank in Ned.-Indië (wettelijke bepalingen, voorafgegaan door een korte Inleiding over het nut van sparen voor de Inlandsche bevolking) en No. 18a, waarin is opgenomen de nieuwe regeling omtrent de vereeniging en splitsing van desa's op Java en Madoera. Deze boekjes zijn gedrukt in het Nederlandsch en Maleisch.

### Overgave van het Bestuur in Ned.-Indië.

Ter Landsdrukkerij te Weltevreden is in druk verschenen de „Regeling van de ontvangst van en de overgave van het Bestuur van Ned.-Indië aan den benoemden Gouverneur-Generaal den heer Mr. D. Fock en van de daarmede verband houdende plechtigheden."

In dit werkje van 26 blz., gr. 8°, is afgedrukt: A. Programma van ontvangst van den nieuwen titularis op Donderdag 24 Maart; B. Programma van het ceremonieel bij de overgave van het Bestuur, en C. Programma voor het ceremonieel van de aanvaarding van het Bestuur.

### Korte handleiding voor de groententeelt.

De voortvarende commissie voor de Volkslectuur te Weltevreden heeft in de rij harer uitgaven opgenomen een geïllustreerd boekje: Korte handleiding voor de groententeelt in Ned.-Indië, samengesteld door J. J. Ochse. Waar de groententeelt voor de Inlandsche bevolking een buitengewoon loonende cultuur is, verdient deze poging, om haar door het geven van algemeene practische wenken tot meerderen bloei te brengen, stellig gewaardeerd te worden. Het boekje is geschreven in de Hollandsche taal; of er ook vertalingen van bestaan in het Maleisch, Javaansch of Soendaneesch is ons onbekend.

### Mededeelingen Burgerl. Geneesk. Dienst.

We ontvingen van dit periodiek 3 afl. tegelijk (n.l. III—V van jaarg. 1920); de volgende onderwerpen vindt men er in behandeld:

III. Waterreiniging met behulp van kalk in verband met de drinkwatervoorziening in Ned.-Indië, door Dr. J. Smit. — De aantasting der cellulose door aërobe bakteriën, door J. Groenewegen. — Een geval van autochthone infectie met actinomyces, door Dr. J. A. de Nooy.

IV. Jaarverslag van de Landskoepokinrichting en het Instituut Pasteur te Weltevreden over het jaar 1918. — Enkele opmerkingen betreffende „Low Fever", door C. D. de Langen. — Verdere gegevens betreffende het malaria-vraagstuk te Weltevreden, door M. L. van Breemen. — Over het bloedsuiker-gehalte tijdens de reis Holland-Indië, door H. Schut.

V. Clonorchiosis hepatis, cirrhosis parasitaria en typische groei van het galgangepitheel, door Dr. J. Mebius. — Serologische diagnostiek der Syphilis met behulp van de reactie van Sachs en Georgi, door Dr. J. A. de Nooy.

### Tijdschrift voor Zendingswetenschap.

In het eerste stuk van dl. 65 vervolgt Jkvr. H. B. de la Bassecour Caan haar uitvoerige studie over wijlen zendeling Willem Luyke; thans bespreekt schr. voornamelijk Luyke's houding tegenover de heidensche gebruiken op Letti en Moa. — Zendeling J. Verhoeven geeft een beknopte geschiedenis van den „Rechtstitel", verleend aan de Soendaneesche Christengemeente te Tjiderès (West-Java). — Verder een artikel van Dr. F. J. J. Fokkema: Onze Zendingstaak en van A. J. C. van Seters: Opvoeding door de Zending. — Overigens de gewone rubrieken: Uit de Maleisch-Javaansch-Soendaneesche pers. — Belangrijke verschijnselen op Zendingsgebied. — Literatuur-aankondiging (hierin o.m. een zeer waardeerende bespreking van het Acad. proefschr. van Dr. H. Kraemer: Een Javaansche primbon uit de 16e eeuw, door Prof. Dr. A. M. Brouwer).

### De West-Indische Gids.

Inhoud van de April-afl.: De Surinaamsche grondbrieven ten tijde van Gouverneur van Aerssen van Sommelsdijk, door Mr. R. Bijlsma. — Het aanstaande Amerikanisten-Congres, door Jhr. L. C. van Panhuys (overzicht hoe die congressen zijn, den aard der onderwerpen welke er behandeld worden en in hoeverre van de zijde van Nederland aan de bijeenkomsten is deelgenomen). — De toekomst van verschillende

**GRAND HOTEL COOMANS**
ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL
68 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraîchissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

= Indisch Restaurant = 193
Waroong Djawa
Kortenaerkade 10 · DEN HAAG · Tel. 4882
Uitzending van Diners

Tel. 4060 Haag - MAISON VAN RIJN Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners
Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd

| Diners à f 1.— | Diners à f 1.12 | Diners à f 1.70 |
|---|---|---|
| Vleesch | Vleesch | Vleesch |
| Groenten | Groenten | Groenten |
| Aardappelen | Aardappelen | Aardappelen |
| | Toespijs | 2de Vleesch, Visch of gevogelte |
| | | Compôte |
| | | Toespijs |

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 1.— f 23.— 24 diners à f 1.70 f 39.—
24 porties soep . . f 5.—
Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvrage verkrijgbaar. 220
Verzoeke bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

cultures in Suriname, door Tj. Pyttersen. II. Suiker (vervolg). — Verlaten plantages in Suriname. — Boekbespreking. — Bibliographie.

### De Economist.

Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart publiceert in het Nr. van April eene beschouwing over „Geldproblemen in Nederlandsch-Indië". Schr. kritiseert hierin het Regeeringsbeleid, speciaal wat betreft de uitgifte van muntbiljetten, welke, zegt hij, voor rekening van het Gouvernement in omloop worden gebracht volgens een stelsel, dat den toets der critiek in geenen deele kan doorstaan; zoomede wat betreft het financieren der vaste en vlottende Ned.-Indische schuld. Dat Ned.-Indië in geldmoeilijkheden is geraakt, schrijft Mr. V. S. toe aan drie oorzaken, n.l. het overmatig opdrijven der uitgaven, het baseeren van nieuwe belastingen op inmiddels in prijs gedaalde producten en het afwentelen van financieele verplichtingen der overheid op de Javasche Bank.

### Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 2: Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. (met plaat: De eerste groet der bruid aan den bruidegom naar oud-Javaansch gebruik). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. van der Mandere I (met platen, ontleend aan de beschrijving der eerste schipvaart van de Hollanders naar Oost-Indië). — Postenleven. Kinderleven op de Post, door F. J. van der Lijke-Prins (met ill.). — Reisherinneringen van Graaf van Limburg Stirum. Kerapanfeesten op Madoera, door Johan Koning. — Een eerezaak, karakterspel in drie bedrijven, door T. Brondgeest Sr. (vervolg).

### De Bestuurshervorming—De Graaff.

De heeren Mr. Chr. P. van Wijngaarden, W. de Cock Buning, Mr. Dr. A. M. Joekes, W. A. Pénard en J. E. Stokvis hebben aan de Tweede Kamer een adres gericht, waarin adressanten hun bezwaren tegen de voorgestelde nadere wijziging van het Regeeringsreglement, betreffende de instelling van gewesten en gouvernementen, uiteenzetten. In een bijlage worden de bezwaren van adressanten nader gemotiveerd.

### De Loods.

Het voorgestelde wetsontwerp nopens de ontginning van de aardolievelden in de residentie Djambi heeft reeds aan heel wat critiek blootgestaan, welwillende en onwelwillende, maar de kroon spant een uitvoerige beschouwing van „*Bawuf*" in De Loods van 7 April j.l., onder het opschrift „Wolf en lam". Na eene uiteenzetting van de geldelijke en de staatkundige zijde van de Djambi-zaak, tengevolge der voorgestelde combinatie Bataafsche—Staat, aarzelt schr. niet te spreken van „het onzedelijke spel dat de gemaskerde Koninklijke Nederlandsche Maatschappij met het Koninkrijk Nederland spelende is."

### Handelsberichten.

Een bijlage bij de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor Suriname, voor 1922, bevat een „Overzicht van de cultures in 1920". Dit overzicht wordt, behoudens eenige opmerkingen over de weersgesteldheid en de cijfers betreffende den regenval, overgenomen in het 14 April-Nr. van Handelsberichten. — In hetzelfde Nr. wordt de aandacht gevestigd op een nieuwe regeling aangaande het reserveeren van terreinen voor mijnbouwkundige opsporingen (Ind. Stbl. 1921, No. 75).

### Hindia Poetra.

In het April-Nr. geeft Mr. M. van Dijk een beknopt overzicht van het 5e Congres van het Indonesisch Verbond van Studeerenden, gehouden te Leiden van 18—20 Maart. — Verder een korte beschouwing over Chineesche kunst, door Tio Tjwan Gie.

### Eigen Haard.

In het Nr. van 15 April is een aan de Kediri Courant ontleend verhaal opgenomen, waarin gewezen wordt op het verkeerde om van de desajongens, die zoo hoog noodig zijn voor het landbouwbedrijf, „halfgeleerde kwasten en hongerende pennelikkers te maken."

### De Indische Mercuur.

No. 15 bevat o.a.: De crisis in den importhandel (een zeer somber beeld), ontleend aan de N. Soerab. Ct. — Malangsche Landbouwvereeniging (vergadering van 22 Dec. 1920). — Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam (overzicht jaarverslag 1920, met belangrijke mededeelingen over den Indischen handel). — Kultuurberichten (Vooruitzichten van de rubberindustrie). — Kleine mededeelingen (De koloniale cursus voor vrouwen en meisjes te Deventer). — Verkeerswezen. — Industrieele mededeelingen (De inlandsche sigarettenindustrie in de afdeeling Koedoes). — Financieele berichten en verslagen. — Literatuur over aetherische oliën, gommen en harsen, voedingsmiddelen, looistoffen, enz.

### In- en Uitvoer.

De hr. Th. op de Coul zet in het Nr. van 13 April zijn artikelenreeks voort over de Indische cultures in 1920 en hare vooruitzichten in 1921. Thans neemt schr. het artikel tabak in beschouwing; met voldoening zullen de meeste Indische tabak-producenten op het jaar 1920 kunnen terugzien, in het bijzonder de Sumatra-planters kunnen tevreden zijn met de financieele resultaten. De vooruitzichten voor 1921 noemt schr. voor Sumatra-tabak goed, doch voor Javatabak weinig bevredigend.

### Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 37: Aetherische oliën (Sereh-cultuur, voorafgegaan door eene inleiding over reukstoffen in het algemeen), door C. G. S. Begemann. — Intellectueele organisatie in de cultures, door H. van Meurs. — Kina-belangen (2. Kinabast-monopolie en Unit-prijs). — Het nut van de vereeniging van administrateurs in de bergcultures, door A. B. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten o.a. Minimum-loonen op Java, door Dr. R. Broersma. — Uitdunnen volgens productie-gegevens en het optreden van Bruine Binnenbastziekte, door J. R. Harmsen. — De Kedirische Landbouwvereeniging.

### De Soendaneesche volkszang (Sisindiran).

Bij de firma Visser en Co. te Bandoeng is verschenen een door de hh. F. M. Taylor Weber en L. A. Lezer (de laatste is de schrijver van den bekenden „Soendaneesche Taalcursus") samengesteld boekje: De Soendaneesche volkszang. Het bevat eene bloemlezing uit de bekende „Sisindirans", rijmpjes door den Soendanees om de haverklap door het gewone gesprek heengevlochten en die, onder een eenvoudig uiterlijk, vaak een zeer diepzinnige en poëtische gedachte verbergen.

### Verslagen omtrent 's Rijks oude Archieven.

In deel I der verslagen omtrent 's Rijks oude Archieven over het jaar 1919, wordt melding gemaakt van een aantal bescheiden in het Alg. Rijksarchief te 's-Gravenhage, welke van belang zijn voor de geschiedenis der Oost- en West-Indische Compagnieën. Zoo bevat Bijlage VII de beschrijving der archieven van den Raad van Politie (1669—1680) en den Raad van Politie en Justitie (1680—1683) en het oud-archief van het Hof van Politie en Crimineele Justitie (1684—1816) in Suriname, door Mr. R. Bijlsma. — Beschrijving van het archief der Nederlandsch Portugeesch-Israëlitiesche gemeente in Suriname tot omstreeks 1864, door Mr. R. Bijlsma. — Verder de beschrijving eener verzameling stukken afkomstig van Mr. P. A. Brugmans en diens zoon Mr. A. Brugmans (vooral van belang voor Oost-Indië), door Dr. J. de Hullu.

### Werken van de Vereeniging Ned. Econom. Archief.

Op twee belangrijke uitgaven wordt de aandacht gevestigd, n.l. het tweede deel der Documenten betreffende de buitenlandsche handelspolitiek van Nederland in de negentiende eeuw, bestaande uit eene studie van Prof. Mr. N. W. Posthumus, getiteld: Onderhandelingen met Engeland over de koloniale handelspolitiek (1814—1838). Benevens een monographie van Dr. J. Feenstra Kuiper over „Japan en de buitenwereld in de achttiende eeuw" (met acht platen).

* * *

Regentschap en Provincie, door Mr. Ch. P. van Wijngaarden. (Indisch Genootschap. Vergadering van 16 Maart 1921).

Zum Gedächtnis. Miss. W. Hoffmann, geb. 8 April 1868, gest. 27 Nov. 1920, von Fries. (Berichte der Rhein. Miss. Gesellschaft 1921, Nr. 4).

De nieuwe Volksraad. (Nationale. Staatkundige Gids, 14 April 1921).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 9 en 10, 1921. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. Afdeeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Ontginning van aardolievelden in Ned.-Indië (vervolg), door Dr. J. Rueb. (Economisch-Statistische Berichten, 6 April 1921).

Primitive society. The beginnings of the family, the reckoning of descent, by E. S. Hartland (Hoofdstuk IX behandelt Indonesië). (London, Methuen and Co.).

Opiumfabriek. Jaarverslag over 1919. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Dans- en tooneelkunst op Java, door Biendhi Mataram (Overdruk uit „De Beweging"). (Uitgave Indonesische Boek- en Brochurehandel, Nov. 1920), (12 blz. 12mo.).

Reizen in het binnenland van Midden-Sumatra. II. Over de dwarsketen van den Barisan, uitgaande van de Koerintji-vallei, door H. A. B. Bünnemeijer (Botanische beschrijving). (Tropische Natuur, Maart 1921).

Restaurant VAN DER PIJL
PLAATS 18 :: LA HAYE 147
MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant „Central"
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble 166
WILLY HONSBEEK

Indisch Restaurant
Laan v. Meerdervoort 68
DEN HAAG 163
Geopend van 12 uur tot 8 uur

Tel. Interc. H 447. 137
Hotel de Bellevue
Bezuidenhout 15
's-GRAVENHAGE

Z—H—B
ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS 50
Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren
Z—H—B

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland 13
Beschuit en Roggebrood voor export.

Restaurant SAUR, den Haag
Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 132
Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Diners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

**.Nederlandsch Indische.**
**Escompto Maatschappij**

**Opgericht in 1857**

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort . . . . f 45.000.000.—
Reserve . . . . . f. 10.000.000.—

**Hoofdkantoor te BATAVIA.**

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te 'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14. 123

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE belast zich met alle Bankzaken, alsmede met aan- en verkoop van Effecten. Neemt gelden à deposito en in rekening-courant tegen rentevergoeding.

**Safe-Deposit.**

**Open en Gesloten Bewaarneming.**



**Rotterdamsche Bankvereeniging**

**Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-**
(t. w.: kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—.)

| ROTTERDAM | AMSTERDAM | 's-GRAVENHAGE |
|---|---|---|
| Boompjes | Rokin | Mauritskade |
| Coolsingel | Zaandam | Bezuidenhout |
| Delfshaven | | Kneuterdijk |
| Feijenoord | | Naaldwijk |
| Schiedam | | Rijswijk |
| Vlaardingen | | Scheveningen |

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

**SAFE-DEPOSIT.**



**Nationale Bankvereeniging** 157

**Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-**

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

| | | |
|---|---|---|
| Alkmaar | Geldermalsen | Purmerend |
| Alphen a/d Rijn | Gouda | Schagen |
| Amersfoort | Gorinchem | Schoonhoven |
| Apeldoorn | Groenlo | Sliedrecht |
| Arnhem | Groningen | Sneek |
| Assen | Haarlem | Stadskanaal |
| Barneveld | Harlingen | Terneuzen |
| Bodegraven | Heerenveen | Tholen |
| Borculo | Helder (den) | Tiel |
| Boskoop | Hengelo (O.) | Uithoorn |
| Coevorden | Hoogeveen | Utrecht |
| Culenborg | Hoogezand | Veendam |
| Delft | Hulst | Veenendaal |
| Den Burg (Texel) | Katwijk | Vlissingen |
| Deventer | Leeuwarden | Wildervank |
| Doetinchem | Leiden | Woerden |
| Dokkum | Lochem | IJmuiden |
| Dordrecht | Meppel | Zeist |
| Drachten | Middelburg | Zierikzee |
| Ede | Nijmegen | Zutphen |
| Franeker | Oostburg | Zwijndrecht |

**DISCONTEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND**



**CENTRALE BANKVEREENIGING**

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO's.
Met 1 dag opzegging . . . . . . . . 2 %
Met 3 maanden opzegging . . . . . . . 3 %
Met 1 jaar opzegging . . . . . . . . 4 %

*Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.*

ADVIES BIJ BELEGGING. 168



**ONDERLINGE LEVENSVERZEKERING VAN EIGEN HULP**

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang

**Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.**

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**


## De West-Indische Commissie.

Donderdag, 14 April l.l., vergaderde in het Hotel de Witte Brug, alhier, de West-Indische Commissie der vereeniging *Oost en West*. De nieuwbenoemde Gouverneur van Suriname, baron van Heemstra, en diens echtgenoote woonden de vergadering, als gasten, bij. Werden met den dezer dagen vertrekkenden bewindsman tal van belangrijke onderwerpen, de kolonie betreffende, breedvoerig besproken en mag, als gevolg daarvan, de gehouden gedachtenwisseling als een vruchtbare worden aangemerkt, ook met diens echtgenoote, aan wie o.m. de bevordering der kunstnijverheid en van den huisvlijt zeer ter harte gaat, had, voornamelijk van de zijde der damesleden van de commissie, een belangwekkend onderhoud plaats.

Wederzijds zeer voldaan over het verhandelde, gingen de bijeengekomenen in het late namiddaguur uiteen, bezield met de beste wenschen voor Suriname's opbloei.

## Suriname.

Verschenen is de Memorie van Antwoord op het Voorloopig verslag der Eerste Kamer over het wetsontwerp tot vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1921.

Bij de algemeene beschouwingen beaamt de minister, dat de economische toestand en de geldelijke omstandigheden van de kolonie Suriname allerminst gunstig zijn.

Aan de leden, die in de begrooting de sporen van een streven naar ontwikkeling en bevordering van den opbloei der kolonie misten, wenscht de minister op te merken, dat de omstandigheden tot zijn leedwezen nog niet toelieten om den Nederlandschen begrootingswetgever met bijzondere voorstellen omtrent maatregelen van ingrijpenden aard tot verhooging van het peil van welstand der kolonie te naderen.

Ter beantwoording van de vraag, welke maatregelen genomen zullen worden op het gebied van: irrigatie, waterschappen, aanstelling van arbeidsinspecteurs en terugkeer van verlaten plantages tot het domein, merkt de minister het volgende op:

Eerst zeer onlangs heeft de kolonie de beschikking verkregen over de diensten van den deskundige op bevloeiingsgebied. Reeds enkele waterschapsregelingen zijn tot stand gekomen, en, voor zooveel noodig, zullen in die richting verdere voorbereidingen worden gemaakt.

De aanstelling van arbeidsinspecteurs zal een onderwerp van beschouwing moeten uitmaken bij de overweging van het denkbeeld, om het tegenwoordig immigratie-departement om te zetten in een departement van arbeid en het met arbeidsregelingen verband houdend toezicht geheel daarnaar over te brengen.

Betreffende de aangelegenheid van terugkeer van verlaten plantages tot het domein is bij de Koloniale Staten een ontwerp-verordening ingediend.

De minister is de meening toegedaan, dat door instelling van plaatselijke organen met zekere bestuursbevoegdheden en eigen geldmiddelen meer zuivere verhoudingen op geldelijk en ander gebied in de kolonie zullen zijn te verkrijgen dan met het ongerept behoud van de tegenwoordige bestuursinrichting mogelijk is. Alvorens echter ten deze een bepaalde gedragslijn vast te stellen, zal de minister nochtans, zooals hij reeds vroeger deed uitkomen, het advies afwachten van den nieuwen landvoogd, met wien hij inmiddels reeds in een voorloopige gedachtenwisseling nopens het vraagstuk is getreden.

De voorstellen op dit punt van de commissie-Bos van 1911 zal de minister daarbij opnieuw in beschouwing nemen.

Van de groote beteekenis van aanvoer van mul-tige werkkrachten in het belang van de bestaansmogelijkheid van ondernemingen in de kolonie en de schepping van betere economische verhoudingen is de minister doordrongen en gaarne heeft hij zijn medewerking verleend voor de totstandkoming van de maatregelen, die bevordering van den aanvoer van immigranten op het oog hebben. In dit opzicht verder te gaan en met name een massalen aanvoer van werkkrachten te bevorderen, die de oogenblikkelijke of de in de eerste toekomst te verwachten behoefte aan arbeiders zou overtreffen, zou de minister principieel onjuist voorkomen en in zijn gevolgen in hooge mate bedenkelijk.

De minister is in het algemeen geen voorstander van het denkbeeld, om in de kolonie van Overheidswege ondernemingen van landbouw en nijverheid te stichten en te drijven. Wel is hij bereid om elk goed doordacht voorstel in overweging te nemen, strekkende om na deugdelijk onderzoek den weg te openen, inzonderheid voor het Nederlandsch kapitaal, om met goede kansen van welslagen deel te nemen aan de verdere ontwikkeling van de in de kolonie aanwezige bronnen van welvaart.

De minister zal met zijn ambtgenoot van buitenlandsche zaken in overleg treden ten aanzien van het verzoek om overlegging aan de Eerste Kamer van alle stukken betreffende de verschillende grensvragen, waarbij men de kolonie Suriname betrokken acht. Voor zoover betreft de grens van de kolonie met Fransch-Guyana wordt thans het openen van nadere onderhandelingen met de Fransche regeering overwogen.

De minister kan de meening niet onderschrijven, dat de koloniale verordening van 2 September 1907 betreffende huwelijken van Aziaten, zich niet zou verdragen met de art. 141 en 162 van het Regeeringsreglement.

Of de instelling in de kolonie van eene „commissie tot regeling van arbeidsgeschillen" noodig is, meent de minister voorshands te moeten betwijfelen. Reeds thans kan de districts-commissaris bij loon- en arbeidskwesties op de plantages, waarin de overheid betrokken wordt, een deskundige, dan wel een commissie ad hoc benoemen tot onderzoek en tot het geven van advies.

Overeenkomstig een aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië uitgebracht advies van den directeur van justitie, is de vereeniging „Algemeen Delisch Emigratie-kantoor", gevestigd te Medan, thans als emigratie-agent voor Suriname op Java aangewezen.

Het is aan den gouverneur Staal vóór zijn aftreden alsnog gelukt, om met de planters tot overeenstemming te komen omtrent een verhooging van de loonen der onder werkovereenkomst op de plantages verbonden immigranten. De stijging van het in geld uitgekeerd loon bedraagt voor mannen een derde, voor vrouwen de helft.

De vraag, of aanleiding bestaat om pogingen te doen ten einde de Britsch-Indiërs, die Zuid-Afrika willen verlaten, naar Suriname te trekken, heeft de aandacht van het bestuur.

Voor zoover de minister bereids een oordeel daaromtrent kan uitspreken, is hij met de commissie uit het „Suriname Studie-Syndicaat" van meening, dat gestreefd moet worden naar vervanging van de kleinere plantage-bedrijven in de kolonie tot in werkelijkheid groote landbouwondernemingen.

De mogelijkheid van oprichting van een centrale suikerfabriek op coöperatieven grondslag zal een punt van ernstige overweging kunnen uitmaken, wanneer de algemeene richting van het voor de ontwikkeling van den grooten landbouw te bevorderen stelsel duidelijk afgebakend zal zijn.

Ook de minister vertrouwt, dat de tot stand gekomen nieuwe inkomstenregeling der Surinaamsche landsdienaren dezen in de gelegenheid stellen, om aan den druk van den tijd het hoofd te bieden.


**TAAMS & KEYSER**

Bankastraat 10 's-Gravenhage

**IN EFFECTEN.** 123

Speciale afdeeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

*Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.*

COUPONS. REK.-COURANT.



**Commanditaire Bankvereeniging**

**VISSER & Co.,**

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

**Verricht alle Bankzaken**

Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145
167
Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-
VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
Directie: F. A. SOREL.

ot verhooging van den prijs van suiker voor enlandsch gebruik moest worden overgegaan, oofdzaak op grond van de hoogere productie- n als gevolg van de stijging van arbeidsloonen ateriaalprijzen.

ar aanleiding van de vraag, welke maatregelen men zullen worden in het belang van de Bosch- rs, merkt de minister op, dat door hem reeds r o.m. vermeld werd, dat het onderwijs bij deze n van overheidswege bevorderd wordt, terwijl et bijzonder voor de Aucanen-boschnegers aan Marowijne een posthouder als plaatselijk be- rsambtenaar is aangesteld met de bedoeling hunne beschaving werkzaam te zijn.

n definitieve beslissing omtrent hetgeen verder ke de exploitatie van den kolonialen spoor- zal moeten worden verordend, is nog niet ge- en.

 minister is bereid, om, wanneer de thans bij Koloniale Staten aanhangig zijnde en nog eer- in te dienen voorstellen tot belastingher- ing zullen zijn afgehandeld, aan de Kamer een zicht van het geheele belastingstelsel te doen en.

n aanzien van de in het Verslag ter sprake ge- hte herziening van het tarief van invoerrechten n de inkomstenbelasting wordt er op gewezen, de voorgestelde nieuwe invoerrechten en de in- stenbelasting over het algemeen zulen blijven den hetgeen thans in de kolonie in totaal wordt en en dat o.m. is voorgesteld om de eerste nsbehoeften vrij van rechten te houden of met aag invoerrecht te belasten.

* * *

 heer W. A. Pénard eindigt in *De Telegraaf* 16 April zijne reeks belangwekkende artikelen *„Onze West"* — waarop wij hopen terug te n — met deze woorden:

et is toekomstmuziek, waarmede deze Suri- -symphonie eindigt; aan deskundiger voor- ders van Suriname's opbouw zij het gegeven practischen weg uit het moeras te vinden, welke voeren tot de toppen van welvaart, die voor het de natuur zoo rijk gezegende, doch door ons en achter gestelde land, mogelijk zullen blijken. eb getracht u een beeld te teekenen van het gere Suriname, toen het nog stond in de kracht zijn vollen bloei; ik heb u zijn achteruitgang, verzwakking en uittering doen zien, ontstaan dat wij aan deze Asschepoester onder de dee- van ons wereldrijk de noodige levenskrachten en onthouden. Moge het blijken, dat ook het omstbeeld van een mogelijken bloei bewaar- wordt. Niet door de bezitting los te laten, of een anderen meester te verkoopen, doch door nergieke aanwending van ons aller gezamen- krachten, door het groote besef der verant- rdelijkheid, welke Nederland heeft ten opzichte het rampzalige land, welks familie-band met plichtverzakende Nederland thans alleen nog uit den naam, die het nu nog slechts als een ernij in de ooren moet klinken: *„Onze West"*.

* * *

n de *„Nieuwe Courant"* van 14 April een arti- over *„De vestiging van Fransche uitgewekenen ugiés) in Suriname"*.

* * *

De minister van koloniën heeft op de vragen van heer van Kol betreffende levering en aanmaak n geneesmiddelen voor het militair hospitaal te amaribo, geantwoord:

De levering van geneesmiddelen door het mili- r hospitaal ten behoeve van de armenpractijk te amaribo, op welke levering klaarblijkelijk ge- eld wordt in de gedane vragen, bepaalt zich tot n klein gedeelte van de in die practijk gereed te maken recepten (in 1919 5134 stuks), hoofdzakelijk die, welke met thymol worden samengesteld.

Het overgroote andere gedeelte van die recepten, (in 1919 48,378 stuks) wordt geleverd, na jaarlijks gehouden inschrijving door burgerlijke apothekers te dier stede.

Centraliseering van bedoelde receptuur in het militair hospitaal zou waarschijnlijk grootere uitgaven met zich brengen en ook wegens de uitgebreidheid van de stad voor de zieken bezwaren opleveren, terwijl een dergelijke maatregel overigens niet noodzakelijk te achten is, nu, zooals uit een mededeeling van den fungeerenden geneeskundig-inspecteur in de vergadering van de Koloniale Staten van 7 Mei 1920 volgt, niet blijkt dat thans minder deugdelijke geneesmiddelen door evenbedoelde apothekers worden geleverd.

* * *

Ter openbare audiëntie, welke de nieuwbenoemde gouverneur van Suriname, baron Van Heemstra 12 en 13 dezer in het Departement van Koloniën gegeven heeft, zijn o.m. verschenen de heeren Bierens de Haan en Vester, directeuren der Ned. Handel. Mij te Amsterdam, de heeren Kamerlingh Onnes, vice-voorzitter, Hofstede Crull en van Grol, leden der West-Indische Kamer te Amsterdam, Berretti, dir. van Aneta, tijdelijk te 's-Gravenhage, C. Wong Lun Hing, penningmeester van den bond van Surinamers in Nederland te Amsterdam.

* * *

Naar wij vernemen is het vertrek naar Suriname van den nieuwbenoemden gouverneur dier Kolonie, baron Van Heemstra, per s.s. „Van Rensselaer" van den Kon. West-Indischen Maildienst, dat 15 April zou plaats hebben, nader vastgesteld op Vrijdag 22 dezer.

* * *

De ongeveer een jaar geleden benoemde hoogleeraar in de Tropische Hygiëne, dr. P. C. Flu, laatstelijk directeur van het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden, hoopt 7 Mei a.s. met het s.s. „Vondel" in Nederland aan te komen.

* * *

*„De West"* van 15 Maart schrijft: „De kapitein-commandant der troepen, de heer Bierman, is 15 Maart naar Albina vertrokken, in verband met de staking onder de Boschnegers, die vrachten vervoeren over de vallen. Er schijnt sprake van te zijn om, zoo noodig, aan werkwillige Boschnegers steun te verleenen. Zooals wij reeds mededeelden, schijnt de staking verband te houden met kwesties tusschen de Boschnegers onderling."

Volgens een correspondentie in *„De Surinamer"* is het gevolg van de staking geweest, dat op het oogenblik van het schrijven van het bericht reeds 4 weken geen korrel rijst of druppel drinken naar de boven-Marowijne, Tapanahoni of Lawa is vervoerd geworden. Vanaf 19 Februari toch hebben de boschnegers het werk neergelegd. Heel systematisch, echt volgens modernen opzet, ofschoon altijd op hun boschnegerwijze.

Het leelijkste er van is, dat de boscharbeiders er de dupe van worden. Wel is waar hebben de magazijnen der Compagnie des Mines d'or en der Balata-Compagnie behoorlijke voorraden, maar de werkers in 't kleinbedrijf? Er zijn wel niet veel Surinamers van dat soort, maar Franschen des te meer; in de Beyman-, Bon-Amie- en andere kreeken zitten duizenden mannen, vrouwen, kinderen, die niet zulke magazijnen ter hunner beschikking hebben.

* * *

Uit *„De West"* van 18 Maart: *„Tweede draadloos station.* Aan de *Liberty Development Compagnie*, gevestigd te New-York, directeur de heer Tiffany, is concessie verleend tot aanleg en exploitatie, uit-

Bank-Associatie
ertheim & Gompertz 1834 en Credietvereeniging 1853.
ALLE BANKZAKEN. 107
pitaal en Reserves f 11.500.000.-. Twintig Kantoren

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN
:-: Safe-Inrichting. :-:

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ
Gestort Kapitaal . . . . . f 80,000,000.-.
Statutaire Reserve . . . . - 17,353,284.-.
Buitengewone Reserve . . . - 22,660,000.-.
Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
*Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.*
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieeringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS
Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659
Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën. 325

Handel- en Cultuur-Maatschappij
Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.
IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.
BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor Collectieve Ziekte-Verzekering
is de aangewezen Maatschappij
de 228
Centrale-Onderlinge
Ziekenkas onder Administratie der Z. H.V.
Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden. 196
Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING
ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Opgericht ....1907....




Coöperatief Spaarsysteem

**Alléén in 1919**
werd ingeschreven voor
**Drie Millioen Gulden**

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199



**M. VISSER,**
voorh. A. J. RODBARD.
Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.

**Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken**
**REPARATIE-INRICHTING.** 9



Hofleveranciers.
G. J. R. VAN DER GAAG & Z...
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512
DROGERIJEN :: :: CHEMICALIËN
DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS


uitsluitend voor eigen gebruik, van een radio-telegrafisch station in Suriname, te of nabij Albina aan de Marowijne."

* * *

„Het station te Paramaribo [van de Bauxiet Company] wisselt dagelijks met succes telegrammen met Moengo. Buiten de kolonie heeft het station eenige keeren verbinding gehad met schepen, doch nog niet met andere plaatsen."

## Nederland en de West.

Het bestuur der West-Indische Kamer, vertegenwoordigd door de heeren Kamerlingh Onnes, vicevoorzitter, Mr. H. Hofstede Crull en G. J. van Grol, leden, in audiëntie ontvangen door den Gouverneur van Suriname, had gelegenheid verschillende economische belangen ter sprake te brengen. Het vond bij Z.Exc. groote belangstelling voor het pleidooi ten gunste van meer doeltreffend telegrafisch verkeer, waaromtrent in 1919 door de Kamer een adres aan den Minister van Koloniën werd gericht. Verder vroeg het Z.Exc. bijzondere aandacht voor het scheepvaartvraagstuk. Door de tijdsomstandigheden is de geregelde verbinding met de West zoodanig bedreigd, dat de Kamer werd aangezocht dit landsbelang dringend onder de aandacht van den optredenden Gouverneur en den Minister te brengen.

## Curaçao.

### Curaçao in 1920.

De voorzitter van de Curaçaosche Bank, de administrateur van financiën, de heer Prakken, heeft in de eerste vergadering van dit jaar een rede gehouden, waarin een terugblik op het afgeloopen jaar werd geslagen.

Wij ontleenen hieronder een en ander daaraan uit de *Cur. Crt.*:

„De toestand van begin 1920 is niet die van het einde van dat jaar. Leek het in het begin van 1920 of een nieuw tijdperk van bloei een aanvang zou nemen en of de haven van Curaçao steeds door meer schepen bezocht zou worden, het eind van 1920 heeft ons tot de overtuiging gebracht, dat de bloei bij den aanvang slechts de nawerking was van den oorlog en dat we thans staan voor het begin van een malaise.

Een ongekende droogte in dezen tijd van het jaar op het eiland, een suikercrisis in Cuba, waarbij zoovelen van onze bewoners belang hebben, een slechte financieele toestand van Columbia en Venezuela, landen waar men zich overkocht heeft, al deze factoren werken mede om de malaise groot te doen worden.

In 1920 kwamen 558 stoomschepen de haven binnen, met een bruto-inhoudsmaat van 3.5 millioen M³. en in 1913 415 schepen met 2.800.000 M³. en wat de zeilschepen betreft, deden in beide jaren ruim 1000 schepen de haven aan met een bruto-inhoudsmaat van wat 1920 betreft 283.000 M³. en in 1913 122.000 M³.

Van onzen uitvoer was het de ruwe olie, die een cijfer bereikte van bijna *f* 5.000.000, terwijl de steenkolen 2½ millioen gulden ruim overschreed, terwijl in 1913 nog geen olie werd uitgevoerd en de uitvoer van steenkolen, al was deze in hoeveelheid meer, nog niet de waarde van drie kwart millioen gulden bereikte.

Daarbij bereikte de uitvoer van onze phosphorzure kalk een waarde van *f* 1.800.000 in 1920, tegen *f* 45.000 in 1913. De waarde van den hoedenuitvoer was drie kwart millioen ongeveer, terwijl de uitvoer van zout op ongeveer ¼ millioen gulden kan worden geschat. De totale uitvoer bedroeg ruim 17 millioen gulden.

Wat de invoer betreft, ook hier zijn belan... verschillen met 1913. Bedroeg de totale waard... den invoer op het eiland Curaçao bijna 17 mil... gulden, waarvan aan ruwe olie ruim 4 mil... gulden, aan steenkolen ongeveer 1 millioen gu... de invoer uit Amerika beliep 6½ millioen g... en uit Nederland 1½ millioen gulden. Al deze ci... geven u een blik op den handel van Cur... immers van de 17 millioen invoer kan men ... millioen (vijf millioen? zie boven) aftrekken ... steenkolen en olieproducten, die hier in denz... staat of na een betrekkelijk kleine bewerkin... hebben ondergaan, weder uitgevoerd worden ... ducten, waarvan de betaling geschiedt, voor ... wat de olie betreft, buiten Curaçao, terwijl 11 ... lioen (10 millioen?), de waarde van den invoe... overblijft, waarvan Amerika meer dan 60 % le... Venezuela pl.m. 25 % en Nederland slechts 1...

Dit laatste gedeelte is niet heel duidelijk.

Het genoemde uitvoercijfer stemt bovendien ... geheel overeen met dat van de *Amigoe*, di... totale bedrag van den uitvoer stelt op *f* 10.88... waarvan *f* 4.035.610 komt op rekening van ... C. P. M., *f* 1.844.283 voor rekening van de S... Barbara-fosfaat en *f* 2.667.613 het bedrag der ... gevoerde steenkolen is.

Het in de *Amigoe* genoemde cijfer komt ov... met dat der in *de Curaçaosche Courant* op... gemaakte kwartaalstaten. Misschien bedoelt de h... Prakken het uitvoercijfer van het eiland Cur... met inbegrip van den uitvoer van de andere ei... den der kolonie.

### K. W. I. M.

Het dividend over 1920 van de N. V. *Konink... West-Indische Maildienst* is bepaald op 6 %, ... van de *Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-M... schappij* op 10 %.

Aan het verslag van de K. W. I. M. ontleenen ... het volgende:

„De uitkomsten van het afgeloopen jaar wa... weinig bevredigend; reeds voordat de economi... wereldcrisis uitgebroken was, kon Europa de ... naamste voortbrengselen uit West-Indië en C... traal-Amerika: genotmiddelen als koffie, cacao ... tabak, niet meer opnemen en voeren dus onze sch... pen in zeer veel gevallen ledig of met geringe lad... huiswaarts, terwijl later, tengevolge van het gebr... aan koopkracht, in het overzeesche gebied ontst... door de onverkoopbaarheid van genoemde prod... ten, bovendien de hoeveelheid daarheen uitgevoer... goederen sterk afnam. Het vervoer op onze lij... tusschen New-York en West-Indië was slechter da... wij het ooit gekend hebben.

Als lichtpunt kunnen wij het levendige passagiers... vervoer op onze Colon-lijn vermelden, waarop wij ... vier mailschepen: „Stuyvesant", „Crynsen" ... „Van Rensselaer" (het laatste in Januari 1920 op... geleverd), „Oranje-Nassau" en het vrachtschip „Jan ... van Nassau" plaatsten, welke samen een veertien... daagschen dienst onderhouden. Met de Regeering ... sloten wij nieuwe overeenkomsten betreffende het ... vervoer van de post en van gouvernementspassagiers ... en goederen naar en van de West-Indische koloniën. Subsidie werd gevraagd noch verleend.

Tot voeding van onze hoofdlijnen openden wij ... met het s.s. „Diana" een geregelde verbinding tus... schen Curaçao en de belangrijkste haven van Ve... nezuela, Maracaïbo, welke niet voor groote schepen ... toegankelijk is.

Het s.s. „Prins Willem I" werd met een aan... zienlijke winst boven de boekwaarde verkocht, ter... wijl de s.s. „Commewijne" en „Jan van Nassau" voor ... het stoken van olie werden ingericht.

Het vermeerderd gebruik door onze schepen van ... de haven van Curaçao deed de wenschelijkheid van ... het bezit van een eigen aanlegplaats ontstaan. On... derhandelingen met de Curaçaosche Handel-Maat... schappij, bezitster van de voornaamste haventerrei... nen op het eiland, voerden tot den aankoop der ...


**UTRECHTSCHE BANKVEREENIGING**
OPGERICHT 1873.
Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT
**Behandelt alle Bankzaken.**
Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.
De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW, W. RIJKSEN GEN. - 211



216a
= HAARLEMSCHE =
BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFDDORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT..........

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—



**MARX & Co.'s BANK**
**ROTTERDAM: Zuidblaak 56.** **'s-GRAVENHAGE: Kneuterdijk 13.**
Belast zich met **incasseeringen** op het Binnenland en Buitenland.
Koopt en verstrekt **wissels en cheques** op het Buitenland.
Verstrekt **handelscredieten** tegen zakelijk onderpand.
Bezorgt telegrafische **uitbetalingen.**
Belast zich met de uitvoering van **Effecten-orders.**
Verhuurt aan hare clientèle **Safe-loketten.**
Neemt gelden **à deposito** tot wekelijks te annonceeren rente.
59



**Adverteeren doet verkoopen.**



POSTCHEQUE & GIRODIENST
Voor het saldo, dat een rekeninghouder op zijne postrekening heeft, is het Rijk aansprakelijk.
Neemt dus gerust eene postrekening
128



J. M. VAN KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
198
FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17; 's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26; Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

...evelen ons beleefd
...n voor levering
...n alle soorten
Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag 122

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN ...

...nde „Westwerf", welke wij op moderne wijze ...ons gebruik zullen moeten inrichten. Te Colon ...en wij een eigen kantoorgebouw, tevens wo... voor den agent, te stichten, hetwelk zich thans ...nbouw bevindt.

### Koloniale Raad.

...ngenomen zijn de ontwerpen omtrent het straf... ...n de strafrechtspleging ten aanzien van jeug... personen, de ontwerp-verordening betreffende ...mishandeling en die tot regeling van het arm...n.

...ediend is een verordening op de uitoefening ...enees-, heel- en verloskunde. Het grootste ...hil bij vroeger is de afschaffing van het examen ...lating als dokter in de kolonie. Daarvoor wil ...n de plaats stellen de bevoegdheid van den ...rneur, om bezitters van artsdiploma's, aan ...de hoogescholen, die voorkomen op een bij ...rnementsbesluit vast te stellen lijst, verkre... ...oe te staan de genees-, heel- en verloskundige ...ijk uit te oefenen.

... ontwerp tot verhooging der pensioenen is ...houden tot de regeling der salarissen.

### Uitvoercijfers.

... *Amigoe* geeft de volgende uitvoercijfers van ...hoeden der drie Benedenwindsche eilanden:

| | | | |
|---|---|---|---|
| ...2..... | 145.614 | dozijn, waarde | *f* 794.240.—, |
| ...3..... | 145.797 | „ „ | „ 678.701.—, |
| ...9..... | 191.904 | „ „ | „ 726.701.—, |
| ...0..... | 156.584 | „ „ | „ 864.404.—, |

...merkt daarbij op, dat waarschijnlijk verleden ...de uitvoerwaarde volgens een anderen maat... ...erekend is dan vroeger, dat n.l. bij de bepa... ...aarvan meer rekening gehouden is met de ...ijksche noteeringen van den *Curaçaoschen* ...*elsbond* dan met de opgaven der exporteurs.

### Vreemd.

... *Curaçaosche Courant* van 25 Februari l.l. be... ...et op 1 Maart in werking getreden zeepost... ...Brieven kosten 7½ cent per 20 gram, brief... ...en 5 cent en drukwerken 1½ cent per 50 gram, ...t men heel wat goedkooper vanuit Curaçao ...Nederland kan correspondeeren dan vanuit ...Haag met Leiden.

### Stationneerende- en huur-automobielen.

...gesteld is een tarief voor „stationneerende ...urautomobielen" op Curaçao.

...ten aan denzelfden kant der haven kosten ..., die aan verschillende kanten *f* 1.50, 's avonds ...0 meer. Autotochten *f* 2.50 voor het eerste half... ...en *f* 1.25 voor elk kwartier langer. Deze be... ...en zijn maxima.

## ...n Vreemde Koloniën en Verre Landen

### Vliegtocht naar Indië.

...Nederlandsche regeering heeft niet „zonder meer" be... ...n de door buitenlandsche regeeringen opgeworpen be... ..., waardoor de voorgenomen vliegtocht Nederland— ...en vorige jare moest worden opgegeven.

...en de berichten, die nu ineens met alle bijzonderheden ...oken zijn, althans juist zijn, zou de Britsche regeering ...eindelijk tot de onvermijdelijke medewerking hebben ...vinden.

...uitenant ter zee Goedhart zou, met zijn collega Takens ...aarnemer, omtrent half Mei per eendekker, systeem... ...el, de reis aanvaarden.

...te volgen weg zou wezen: Amsterdam, Marseille, Na... ...Athene, Cyprus, Bender Abbas, of wèl Bagdad, Bassoe... ...Bender Abbas, vervolgens Karachi, Bombay, Mangalor, ...mbo, Sabang, Singapour, Batavia.

### Harding en den Volkenbond.

... nieuwe president der Vereenigde Staten heeft, zegt ..., het werk van zijn voorganger teniet gedaan, door den ...enbond af te wijzen. Dit oordeel wil ons onbillijk en ...uist voorkomen. Vooreerst is de Volkenbond volstrekt ...de verwezenlijking van Wilson's opzet geworden. Hij ...bedoeld als een boven de partijen staande organisatie van gelijkgerechtigde statenleden. In alle neutrale landen is het toetreden met een zucht geschied, juist omdat men daar meevoelde hoe de Volkenbond zooals hij werd, ingaat tegen hetgeen hij principieel wezen moest. Het is te verklaren, dat de Ver. Staten, die zich groot voelen, die niet de verdenking behoeven te vreezen van de eene of andere bijbedoeling, de durf hebben ten volle uit te spreken: deze Volkenbond willen wij niet! En hierin ligt een tweede niet te vergeten punt van belang. Harding heeft weergegeven hetgeen een overgroot deel van Amerika blijkt te denken. Hij heeft de algemeene leiding gevolgd, niet gegeven. De schuld ligt bij hen, die den Volkenbond dadelijk hebben gemaakt tot een oorlogsinstrument der bestraffing van de overwonnenen, instede van hem te eerbiedigen als neutrale, internationale vredesorganisatie. Misschien wordt de bond, dien Harding wel wil, een verbeterde editie van de mislukte.

### Italië in Klein-Azië.

De *Temps*, die wel meer gewaagde onderstellingen tot berichten van doorgaans goed ingelichte zijde gemaakt heeft, weet nu uit Rome eenige bijzonderheden mede te deelen over de overeenkomst, welke te Londen de vorige maand in orde zou zijn gebracht tusschen den Italiaanschen minister van buitenlandsche zaken Sfozza en den vertegenwoordiger der Kemalisten op de Londensche conferentie, Bekir Sami bei. De vermelde punten hebben betrekking op het volgende:

Beide regeeringen treffen maatregelen voor economische samenwerking, met recht van prioriteit voor Italië voor economische concessies in de sandsjaks Adalia, Moegla, Boerdoer, Sperta en een deel van de sandsjaks Afioen Karalussar en Koetahia, alsmede in 't mijnbekken van Heraklea, voor zoover deze concessies niet rechtstreeks zullen worden verleend aan ottomaansche onderdanen met nationaal kapitaal.

Zooveel mogelijk zal ottomaansch kapitaal in het Italiaansche kapitaal deelnemen, ten hoogste tot 50 pCt.

De Italiaansche regeering neemt op zich bij hare bondgenooten alle eischen van de Turksche delegatie betreffende het vredesverdrag en met name nopens het teruggeven van Smyrna en Thracië zoo krachtig mogelijk te steunen.

Verder werd het terugtrekken van de Italiaansche troepen, die zich nog op ottomaansch gebied bevinden, geregeld.

De voorloopige bepalingen zullen van kracht worden door een definitieve overeenkomst te sluiten dadelijk na het tot stand komen van een vrede, die aan Turkije een onafhankelijk bestaan verzekert.

Aldus de zegsman van de *Temps*.

Heel waarschijnlijk klinkt dit inhalen van Italië in de economische ontwikkeling van een zeer groot deel van Klein-Azië niet, en evenmin de zelfstandige actie van Sforza, ter plaatse wạar zijne medeleden van den Hoogen Raad der geallieerden toen aanwezig waren.

### Sarraut's koloniale politiek.

Albert Sarraut is een minister met goede plannen voor de Fransche koloniën, zal het hem gegeven zijn deze ook tot verwezenlijking te brengen?

Hij heeft zich nu aan een medewerker van de Matin uitgelaten over een ontwerp tot betere exploitatie van de koloniën en daarbij weer zeer belangrijke zaken gezegd, die overigens niet alle nieuw zijn.

Om te ontkomen aan de zware belasting, die we het buitenland betalen, hebben wij een menigte groote openbare werken ontworpen, om koloniale productie te verwekken of bestaande productie te verhoogen, alsmede het vervoer van het verkregene onder gunstige voorwaarden te kunnen doen geschieden.

Elk koloniaal gebied zal voortaan zijn krachten moeten concentreeren, om, op wetenschappelijke grondslagen, te komen tot de meest productieve exploitatie van grondstoffen en voortbrengselen, strookend met bodem, klimaat en aard der bevolking.

De koloniën zullen meehelpen om de groote buitenlandsche schuld, die den Franschen geldkoers benadeelt, te doen afnemen.

Vooral moeten in de koloniën het onderwijs en de gezondheidsmaatregelen ontwikkeld worden.

Om continuïteit in de koloniale politiek te brengen, beweegt het aangeboden onderwerp zich over 15 jaren.

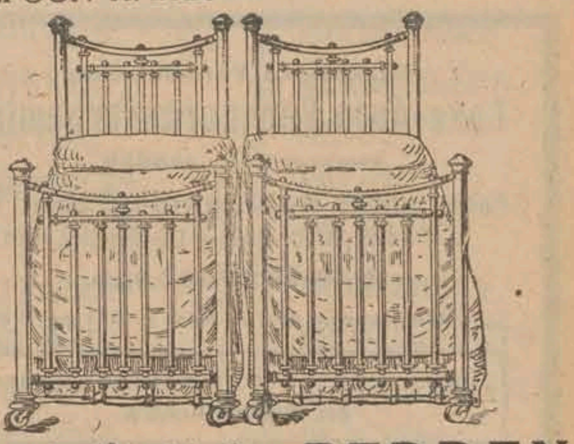
### Ooftbouw in Z. Afrika.

Aan het slot van een brochure over den ooftbouw in Z. A. schrijft de heer Joh. Visscher, leider van het Nederl. Z. Afrikaansch perskantoor, het volgende:

De boomkweekerij en de tuinderij zijn in Nederland lam geslagen. Hoeveel jaren zal het nog duren, eer er weer eenig herstel komt? Wie zal het zeggen? Het ziet er niet naar uit, dat die tijd spoedig zal aanbreken. In al de jaren van tegenspoed, welke reeds voorbij zijn, en nog zullen volgen, zijn evenwel tal van jonge mannen, flinke, bekwame werkkrachten, daarvan het slachtoffer. Het in boomgaarden en

GENEESKUNDIG ONDERZOEK
vóór het 70
HUWELIJK
Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen, kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der
NILLMIJ ...van... 1859
Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar, of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 106.50
's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG



Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste. 2
Magazijn geopend van 8½—12½ en van 2—7 uur

MAISON H. SIMONS
Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan"
en NOORDEINDE 17a.
zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

HESSELS & MAKS
Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730
1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Huis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat 15
Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

...erl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN"
...ectie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa
...nten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM—ROTTERDAM. 156

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN. 4

Technisch-Bureau
K. F. HENNEMAN
ATJEHSTRAAT 68-70 DEN HAAG
Telefoon HAAG 245.
Electriciteit - Gas
Water - Centrale Verwarming - Sanitair
Drijfwerken - Machinerieën
Smederij - Instrumentmakerij
Adviezen - Plannen - Begrootingen

ALLES OP TECHNISCH GEBIED.

HOFLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren

| Filiaal: | Hoofdkantoor: | Filiaal: | Filiaal: 100 |
|---|---|---|---|
| 's-Gravenhage | Amsterdam | Arnhem | Gorinchem |
| Heemskerckstr. 1a | Binnenkant 25 | N. Plein 15 | O. Vischmarkt |
| Tel. H. 3493. | Interc. Tel. 389. | Tel. 280. | Tel 61. |

Prijscouranten worden op aanvrage gaarne toegezonden.
Voor Export speciale conditiën.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: Koninginnegracht 1[b].
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage. 179
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
... ... en Maand-Auto's ... ...
Dag en Nacht geopend

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
151 BADMUTSEN




tuinderijen belegde kapitaal ligt renteloos. Oneindige sommen gelds liggen werkeloos. Voor tal van werkzame en bekwame jonge krachten moet werk, een middel van bestaan en een kans om welvarend te worden gezocht worden. Menig kapitalist zoekt een nuttig emplooy voor zijn kapitaal.

Laten beiden hun oog gericht houden op Zuid-Afrika. Ook daar kunnen kapitaal en arbeid elkaar helpen, beter nog waarschijnlijk dan in het door zooveel beroeringen verontruste Europa. Kapitalisten kunnen zich vereenigen om gezamenlijk voor het planten van boomgaarden geschikten grond in Zuid-Afrika aan te koopen, en die (onder leiding van een met de plaatselijke toestanden en de verschillende cultures bekend persoon) voor de vestiging van Nederlandsche teelders en kweekers in cultuur te brengen, met behulp van de arbeidskracht en de technische ervaring van die teelders en kweekers zelf.

In menige cultuur-onderneming in Indië wordt veel meer geld gestoken, dan de som, welke hier boven genoemd is, met vooruitzichten, die veel minder waarschijnlijk zijn, dan de ooftbouw in Zuid-Afrika oplevert, en met resultaten, welke veel langer op zich laten wachten, terwijl het aantal blanke personen, landgenooten, die daardoor aan een behoorlijk en winstgevend bestaan geholpen worden, als vrucht van hun eigen werkkracht, veel geringer is.

Met deze overweging meenden wij deze korte schets te moeten besluiten. In al de vorige bladzijden hebben wij getracht, zoo onpartijdig mogelijk, en liefst aan de hand van mannen van ervaring en wetenschap, in de meeste gevallen van Engelschen bloede, de vooruitzichten en de voordeelen van den Ooftbouw in Zuid-Afrika voor oogen te stellen. Wij hopen, dat wij er in geslaagd zijn. En wie er meer van weten wil, wende zich tot het secretariaat van de Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging (Keizersgracht 389, Amsterdam) of tot de vereeniging „Landverhuizing" (Bezuidenhoutscheweg 30 's-Gravenhage).

Doch wij meenden ook aan hen, die over kapitaal beschikken, en die dit kapitaal wenschen te beleggen en rentegevend te maken op een wijze, die de welvaart van de wereld grooter maakt en die aan tal van niet-kapitaalkrachtige landgenooten een eervol en welvarend bestaan verschaffen kan, den weg te wijzen, die gevolgd kan worden in een deel der wereld, waar zij zóó ook werkzaam zijn om den Nederlandschen stam te versterken, waar Nederlanders kunnen leven en werken tot in lengte van dagen, en waar zij zelf, de bezitters van kapitaal, zich een woning kunnen stichten, in een omgeving, welke behoort tot de schoonste van deze aarde.

Intusschen verzocht het informatiebureau van de Nederlandsche Vereeniging Landverhuizing, gevestigd in het gebouw van het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, er op te willen wijzen, dat alleen voor volkomen vakkundige personen, die bovendien over een vrij flink kapitaal de beschikking hebben, gunstige vooruitzichten bestaan in de fruitteelt en in het algemeen in den landbouw in Zuid-Afrika.

Zij, die niet aan die vereischten voldoen, moeten daar beslist niet heengaan, de fruitteelt is een veel te riskant bedrijf voor personen, die daarmee niet goed op de hoogte zijn.

### Ceylon—Zuid-Afrika.

Nu de voordracht van Edw. Henry van der Wall, onderwijs-inspecteur in Ceylon, 9 April voor het Kon. Ned. Aardr. Genootschap te Amsterdam gehouden, de aandacht van Nederland weer eens oproept voor hetgeen Ceylon voor Nederland en vooral voor hetgeen Nederland voor Ceylon geweest is, treft ons het te zamen vallen hiervan met de Z. Afrika tentoonstelling eveneens in de hoofdstad. De geschiedenis van Nederlandsch Ceylon en die van Nederlandsch Z. Afrika hebben veel punten van overeenkomst, bij teekenende punten van verschil. In dit verband achten wij 't niet ondienstig een werk in herinnering te brengen, waarvan de titel wel aangeeft wat er over Ceylon in te vinden is, maar waarin men ook veel belangwekkends vindt over de geschiedenis van de Kaapkolonie, al staat dit niet in het opschrift: Wij bedoelen: „Hoe Nederland Ceilon verloor", van G. Nypels, in 1908 uitgegeven door Martinus Nijhoff, den Haag. Wij zagen 't niet in de letterkundige verzameling ter Amsterdamsche tentoonstelling.

## Mededeelingen.

**Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:**

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIEN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 20
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Ter vermijding van hooge porti, omslachtige respondentie en ter bevordering van algemeen kendheid, noodig voor een goeden gang van za zullen voortaan op deze plaats in het blad wo opgenomen *de Mededeelingen van het Dagel. stuur aan de Afdeelingen.*

Met verwijzing naar d.z. schrijven van 22 Jan l.l. wordt H.H. Penningmeesters beleefd verz de hand te willen houden aan het daarin g verzoek omtrent leden die hunne afdeeling ten, aan den Penningmeester der afdeeling zij zich vestigen, c.q. den Hoofdvertegenwoordi in O.-I. den heer A. J. Gooszen te Solo, te willen richten, of zij hunne contributie over het loop en het afgeloopen jaar hebben voldaan.

UITNOODIGING tot het bijwonen der HOOF BESTUURSVERGADERING op *Zaterdag* 30 A *e.k.*, des namiddags ten 2½ ure, Laan van Mee voort 187, alhier.

Agenda:

1. Notulen (zie Kol. Weekblad 16 December 192
2. Exploitatie Koloniaal Weekblad.
3. Informatie-bureau.
4. Propaganda.
5. Studenten-afdeeling Leiden.
6. Aanvulling leden Studie-Commissie.
7. Voordracht aan de eerstvolgende Algem Vergadering ter vervulling van vacatures in Hoofdbestuur.
8. Jaarverslag, rekening en verantwoording.
9. Bespreking van de agenda voor de vaststell van plaats en datum voor de eerstvolg Algemeene Vergadering.
10. Algemeene besprekingen.
11. Rondvraag en sluiting.

*De Secretaris,*
F. H. A. VAN DER BRU

**Van het Informatie-bureau:**
**(Heulstraat 17, Den Haag).**

UITZENDING NAAR NEDERLANDSCH-INDIË VAN ING NIEURS OM WERKZAAM TE ZIJN OP HET GEBI VAN RIOLEERING EN WATERZUIVERING.

Voor het Departement der Burgerlijke Openbare We in Nederlandsch-Indië worden gevraagd drie civiel-in nieurs, bij voorkeur met het Delftsch en anders met daaraan gelijkwaardig buitenlandsch diploma, die zich specialiseerd hebben op het gebied van rioleering en wat zuivering.

Ingeval zich niet voldoende geschikte gegadigden melden, kunnen ingenieurs, die kort geleden hun ingenieu diploma verworven hebben, worden aangenomen en op ondervolgende voorwaarden in staat gesteld worden om op 's lands kosten vóór hun vertrek naar Indië in bove genoemde richting te specialiseeren.

Voorts kunnen aangenomen worden buitenlanders, in bezit van een aan eene buitenlandsche hoogeschool of u versiteit verworven ingenieursdiploma, met dien verstand dat zij niet in vasten, maar in tijdelijken dienst geplaats worden.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te kome behooren zich bij gezegeld verzoekschrift, dat aan het partement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9e afdeeling, onderafdeeling B, van dat Departem onder overlegging van:

*a.* hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;
*b.* eene beschrijving van opleiding en levensloop.

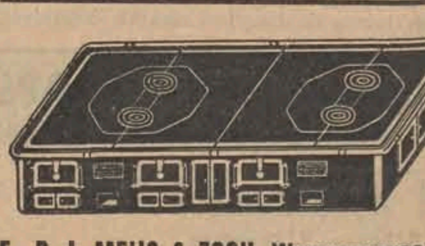
In het adres moet worden vermeld de datum en de plaa der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aant zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken, dat uit te zenden persoon lichamelijk geschikt is voor den In dischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

*a.* overtocht voor landsrekening in de 1ste klasse, c.q. voor het wettig gezin;

*b.* eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting t bedrage van *f* 6250 (zes duizend tweehonderd vijftig gulden onder welk bedrag een extra premie van *f* 4000 (vier dui



Fabriek van FORNUIZEN met toebehooren voor Hotels, Restaurants, Gestichten, enz.
Fa P. J. MEIJS & ZOON Wassenaarsche-straat 1, 3, 5, SCHEVENINGEN Telef. Interc.
Hofleveranciers

**N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)**
**THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. - DEN HAAG - TEL. B. 1111**

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
87 **Dir. J. W. v. d. GUN.**

...en) is begrepen, en voor hen, die een buitenlandsch di... bezitten, eene tegemoetkoming in de kosten voor uit...g van ƒ 2250 (twee duizend tweehonderd vijftig gulden); voor gehuwden, die in vasten dienst geplaatst worden, ...ering van eene maand ambtsbezoldiging, als tegemoet...ing in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van ...Weduwen- en weezenfonds van Europeesche burgerlijke ...enaren in Nederlandsch-Indië;

voor gehuwden, die in tijdelijken dienst geplaatst wor..., verhooging van het bedrag der tegemoetkoming in de ...en voor uitrusting met het bedrag van eene maand ac...teits-inkomsten;

...eene voorloopige bezoldiging van ƒ 200 (tweehonderd ...en) of ƒ 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, in...de met den dag van inscheping naar Nederlandsch-..., tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat.

...bezoldiging bedraagt ƒ 350—ƒ 1000 's maands, in dier ..., dat na 1, 2 en 4 jaar verhoogingen van ƒ 50 en verder ...e 3 jaren verhoogingen van ƒ 100 's maands worden ...kend, zoodat het maximum van ƒ 1000 na 19 jaar ...lijken dienst bereikt zal zijn.

...endien wordt thans een duurtebijslag toegekend ten ...ge van:

... 's maands bij eene bezoldiging van ƒ 350 's maands;
... „ „ „ „ „ ƒ 400 „
... „ „ „ „ „ ƒ 450 „
... „ „ „ „ „ ƒ 500 „
... „ „ „ „ „ ƒ 600 „
... „ „ „ „ „ ƒ 700 „
... „ „ „ „ „ ƒ 800 „

...hooger, een en ander zonder splitsing in gezins- en niet-...hoofden.

...uitzending in tijdelijken dienst bedraagt de bezoldiging ... 's maands, met na 1 en 3 jaren verhoogingen van ƒ 50 ...ands. Bij eventueelen overgang in vasten dienst wordt ...bezoldiging genoten gelijk aan die van ingenieurs in ...n dienst met een zelfde aantal dienstjaren.

...r hen, die reeds ingenieurspractijk bezitten, kan de ...ngsbezoldiging al dadelijk verhoogd worden met zoo... regelmatige weddeverhoogingen als evenredig is aan ...antal dienstjaren ingenieurspractijk.

...enieurspractijk buiten de keerkringen zal voor 5/10 en ...rwante practijk buiten de keerkringen voor 5/20 mede-...

...opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, ...wenpensioen enz., staan de voor vasten dienst uit te ...n ingenieurs gelijk met de overige burgerlijke lands...ren in Nederlandsch-Indië, welke bepalingen echter — ...uitzondering nochtans van die op de binnenlandsche ...en — niet toepasselijk zijn op hen, die in tijdelijken ... worden geplaatst.

...jonge ingenieurs, die in de gelegenheid gesteld zullen ...den om zich vóór hun vertrek naar Indië, hier te lande ...het buitenland, op het gebied van rioleering en water...ring te specialiseeren, zullen gedurende den tijd, die ...voor bedoelde studiën zal worden toegewezen (vermoe...lijk ongeveer een half jaar) eene toelage genieten van ... (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, zoomede ver...ding voor reis- en verblijfkosten volgens de voor inge...rs geldende bepalingen.

...ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten ...nd volgende op die waarin de benoeming door den Gou...eur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats ...d en de betrekking zal zijn aanvaard.

...bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten ...erd ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en van ...honderd voor de gewone bijdrage aan het Weduwen-weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Neder...ch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding ten ...ve van laatstgenoemd fonds door gehuwden twee maan...n door ongehuwden ééne maand bezoldiging te vol...en wel in ééns of, met bijberekening van rente ad 5 ...honderd 's jaars, in 36 gelijke maandelijksche termijnen. ...huwelijk eene maand bezoldiging, te voldoen op de wijze zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwden ...maal het bedrag der verhooging over eene maand, door ...gehuwden éénmaal. De bijdragen wegens huwelijk worden ...hoogd met een percentage afhangende van de leeftijden ...man en vrouw.

De uit te zenden ingenieur is verplicht de in verband met ...e uitzending voor den Indischen dienst aan hem of te ...en behoeve dan wel ten behoeve van zijn gezin van lands...ge voldane gelden wegens tegemoetkoming in de kosten ... uitrusting, tegemoetkoming in de aan het Weduwen-weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Neder...landsch-Indië, te betalen huwelijksbijdrage, overtocht naar ...ch-Indië, zoomede alle andere aan hem ter zake voor...ld middellijk of onmiddellijk van landswege toegelegde ...den (met uitzondering van genoten bezoldiging en het-...n daarmede is gelijk te stellen) onverwijld in 's lands kas terug te storten, ingeval hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt, of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), de werkzaamheden waarvoor hij wordt uitgezonden, niet aanvaardt, dan wel binnen vijf jaren na zijne aankomst in Nederlandsch-Indië uit 's lands dienst wordt ontslagen.

(Nederlandsche Staatscourant van 30 Maart 1921, no. 61).

---

### UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).
Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie (Doctoren in de rechtswetenschap).
Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).
Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in het Engelsch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en *g*).
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde, allen volledig bevoegd.
Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelbaar technisch onderwijs.
Werktuigkundige ingenieurs bij het middelbaar technisch onderwijs.
Gepensionneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.
Leeraar aan de opleidingsschool voor inlandsche rechtskundigen.
Leeraar met K[1] bevoegdheid.
Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).
Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.
Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).
Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
Apothekersbedienden (ongehuwd).
Analysten.
Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger voor de militaire hospitalen.
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen en een voor het baggerwezen.
Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:
Civiel-ingenieur,
Opzichter,
Opzichter voor de landsgebouwen.
Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
Scheepsbouwkundig teekenaar.
Scheepmaker bij het marine-etablissement te Soerabaya.
Opziener bij den algemeenen dienst van 's lands mijndiensten (met vakkennis).
Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.
Ingenieur bij 's lands mijndiensten.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Ingenieur voor het signaalwezen,
Gegradueerde ambtenaren,
Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, ververij, voertuiglichterij, draaierij,
Opzichter voor opnamen, aanleg en weg en werken.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Beheerder van groote stations,

...OO JUIST ONTVANGEN:
**Parakan Salak Thee,**
...waliteit en prijs als vóór den oorlog,
**80 cent per pond**
VERKRIJGBAAR BIJ
**F. C. DE BRUYN**
...ANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361
223

KUNSTINSTITUUT
**De Scheveningsche Muziekschool**
Dir. JOSEPHINE WINTER
Keizerstraat 23 - Scheveningen
16

# DRUKKERIJ TEN HAGEN
Nobelstraat 20 ∴ Den Haag
Telef. Interc. 2793

*Beleefde aanbeveling voor de levering van alle voorkomende Drukwerken als:*

| | |
|---|---|
| AANDEELEN | KANTOORBOEKEN |
| ADRESKAARTEN | KWITANTIËN |
| ADVIESKAARTEN | LABELS |
| BALBOEKJES | MAANDBLADEN |
| BESTEKKEN | MEMORANDUMS |
| BILJETTEN | MENU'S |
| BORDERELLEN | NOTA'S |
| BRIEFKAARTEN | OBLIGATIËN |
| BRIEFPAPIER | PROGRAMMA'S |
| BROCHURES | PRIJSCOURANTEN |
| CATALOGI | RECLAMEKAARTEN |
| CIRCULAIRES | REGISTERS |
| CONTRACTEN | REGLEMENTEN |
| CONVOCATIES | REKENINGEN |
| DIPLOMA'S | SERVETTEN |
| DISSERTATIES | STATUTEN |
| EFFECTEN | STROOIBILJETTEN |
| ENVELOPPEN | TABELLEN |
| ETALAGEKAARTEN | TEKSTBOEKJES |
| ETIQUETTEN | TIJDSCHRIFTEN |
| FACTUREN | VAKBLADEN |
| FORMULIEREN | WEEKBLADEN |
| INTEEKENLIJSTEN | WERKSTATEN |
| INPAKPAPIER | WISSELS |
| JAARVERSLAGEN | ENZ. ENZ. ENZ. |

**SPECIALE INRICHTING VOOR GOED OPENLIGGENDE KANTOORBOEKEN**

Het beste Engelsche Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
**Fa TIMMERMAN & Co.**
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

ROTTERDAMSCHE LLOYD
Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21
*Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL*
LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

**Dansinstituut WEIJNE**
alléén gevestigd
te ROTTERDAM
Jonker Fransstraat 21
Meest bezochte inrichting voor verlofgangers 131

**Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND"**
AMSTERDAM.
**PASSAGIERSDIENST**
van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAIA. 60

**FAMILIE-BIOSCOOP**
PRINSESTRAAT 40 TEL. H. 7477
Programma van 22– 28 April.
Wederom 2 Hoofdnummers.
Iederen avond, Maandag-, Dinsdag- en Donderdagmiddag
**De Onbekende Danser.**
Naar het beroemde stuk van RISTAN BERNARD.
Detective NICK WINTER in:
**De Raadselachtige Gesp.**
Avonturen-Roman in 3 acten.
Kinderen 's avonds geen toegang.

**OLYMPIA THEATER** 72
Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521
Deze week een zeer goed Programma met 2 Hoofdnummers.
**WARE LIEFDE.**
Dramatische Comedie in 5 acten.
Goldwyn-Film, Amerika.
„Mag ik u mijn paraplule aanbieden ?" zoo sprak NEVILLE TETCHMERRE tot twee jonge dames, die in een stroomenden London-regen stonden.
Aldus ontstond er een vriendschapsverhouding tusschen LETTY SHELL, een was werkzaam in 't Warenhuis van de N.V. DINGDALES & NEVILLE TETCHMERRE, die van veel invloed op beider leven werd.
**De Roman van Charles Hollin.**
Schets uit het Farmersleven in 4 acten.
Zaterdag 23 April van 3—5 uur
**Vogelmiddag.**
Georganiseerd door de Nederl. Nat. Vereeniging, Afdeeling 's-Gravenhage.
Leden vrijen toegang. Niet-leden f 1.—

**JAVA-CHINA-JAPAN LIJN**
*Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO.*
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.
**JAVA-PACIFIC LIJN** 11
(onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indie en San Francisco.

Onderbeheerder van groote stations,
Treindienstleider,
Technicus voor electro-zwakstroom.
Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's Lands mijndiensten.
Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.
Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-electro-technisch ambtenaar,
Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
Telefoonopzichters 1ste en 2de klasse,
Instrumentmaker 1ste klasse,
Instrumentmaker 2de klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar,
Radio-telegrafisten.
Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Gouvernements-accountant.
Adjunct-Gouvernements-accountant.
Commissaris van politie 2de klasse bij de algemeene politie.
Adspirant-commissaris van politie bij de algemeene politie.
Hoofdagent der 2de klasse bij de algemeene politie.
3de-officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.
Bij de luchtvaartafdeeling:
Vliegtuigmonteurs,
Hoofdmonteurs,
Vliegtuigmakers,
Photografen,
Hoofdkeurmeester,
Hoofdteekenaar of teekenaar-constructeur,
Afschrijver,
Laboranten voor het laboratorium voor materiaalonderzoek.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling B van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant
van 1 April 1921, no. 63).

## Mutaties van 13 tot 20 April 1921.

*Nieuwe Leden.*

B. H. Gronewold, Reserve 1ste Luit., Poerworedjo, 18de Bat. Inf., f 5.
J. H. Delgorge, Leeraar M. O., Weltevreden, Gang Boentoe 2, f 5.
C. van Rossen, Hoofdcommissaris van Politie, Weltevreden, Parapattan 60, f 5.
D. A. van Ringelstein, Hoofd Postdienst, Weltevreden, Laan de Riemer 31, f 5.
G. Teunissen, Administrateur Stovia, Weltevreden, f 5.
Loge Ster in het Oosten, Weltevreden, Komediebuurt (Abonnement), f 10.
D. J. Vader, Nijmegen, Oranjehotel, f 5.
C. H. H. Magermans, Werktuigkundige Gouvernements-Marine O.-I., Groningen, Moesstraat 3a, f 5.
Mej. A. L. van Heekeren, Onderwijzeres, Rotterdam, Rochussenstraat 197, f 5.
L. N. Goedhart, Student te Leiden, Hooglandsche Kerkgracht 10, f 2.50.

J. F. van Duuren, Ambtenaar B. B., Haarlem, Schoterstraat 4rood, f 5.

*Afschrijven.*

Grand Hotel Lange Delft, Middelburg (Abonnement).
L. J. C. Boucher voor H. van Kol (Abonnement).
Societeit Placit Hic Requisere Musis, Utrecht (Abonnement).

*Adresveranderingen.*

G. A. Menalda, Adj.-Inspecteur Fin., van: Baarn, Sophialaan 37 naar: Weltevreden, Dep. van Fin., f 5.
Mej. I. Himpe, Muziekleerares, Breda, van: Nieuwstraat naar: Teteringsche Parkstraat 22.
W. J. J. Michielsen, thans Inspecteur Arbeid, van: Amsterdam, Oosteinde 14, naar: Medan (O.-I.), f 5.
E. Vonck, van: Den Haag, Stadhoudersplein 12, naar: Doorn, Villa Houtrust, f 10.
N. Christiaans, Architect B.O.W., van: Weltevreden, naar: Ternate.
J. van Hecht Muntingh Napjus, Majoor O.-I., van: Hilversum, Pauwenstraat 10, naar: Voorthuizen (G.), f 3.
H. Bakker, Kol. Inf., van: Djocdjakarta naar: Kota Radja, Atjeh.
G. H. Ockerse, Chemiker, van: Soerabaya, Handelsvereeniging Amsterdam, naar: s.f. Djatiroto Loemadjang, Pasoeroean.
W. C. van der Meulen, Hilversum, van: Vaartweg 197 naar: Pension Emma, Emmastraat 54.
B. Th. Brondgeest Jr., Officier Vlieger K.N.M., van: Helder naar: Weltevreden, p/a. Dep. van Marine, f 5.
E. M. Kruikemeier (Leerling Landbouwschool), Deventer, van: Raamstraat 2 naar: Brinkgreveweg 150.
G. P. A. Renaud, Oud-Chef Mijnwezen O.-I., van: Den Haag, Weimarstraat 88 naar: Hannover, Geibelstrasse 67.
J. W. J. van Zwol, Contr. B.B., van: Weltevreden, O.B.B., naar: Menado.
W. J. Cator, Contr. B.B., thans adres: Pontianak.
D. Schulman, Kapitein Art. O.-I., Den Haag, van: Riouwstraat 43 naar: Veenkade 13.
B. J. Haga, Contr. B.B. Adres is: Bali, Gianjar.
F. L. W. Raedt van Oldenbarnevelt, Lt. Kol. O.-I., Den Haag, van: 2de Sweelinckstraat 134 naar: Thomsonlaan 187.

*Ik legateer aan de Vereeniging „Oost en West", gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van*

*De ondergeteekende,*

*Naam.*

*Woonplaats.*

*Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.*

**Koninklijke West-Indische Maildienst**
Amsterdam 11
**Passagiersdienst**
naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

**C. P. A. NICOLAI**
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

**Electro-Technisch Bureau**
**H. VAN ZIJL**
Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
Licht-, Kracht-, Verwarming-, Schel- en Telefoon-Installatiën.

KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
...TIONSWEG 78 DEN HAAG
...ecialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya 49
...E LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Juffersstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461 121
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

# Vereeniging OOST en WEST.

## HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

...DIE-COMMISSIE. **Jongelieden,** welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, ...enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

...RMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519. Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

...UIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma ...TINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk)
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten

d. **Emancipatie-Toespraak** door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.02.

*N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.*

## Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagen) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

| | |
|---|---|
| ...- en Zanglessen. | Lessen in Machineschrijven en Stenografie. |
| ...- en Schilderlessen. | Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding. |
| ... in moderne talen. | Kinderjuffrouw in Indië. |
| ...sche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen. | Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen. |
| ...ding admissie examen H. B. S. en Gymnasium. | Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen. |
| ...rijf-, Type- en Vertaalwerk. | |

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor ...aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de ...ding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

## ...GAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR. Inl. Veearts. Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
...DEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der ...eniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

**Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, res. Soerakarta, Java.**

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ
Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD" =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624 33
STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Theario"
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeeling
BANKETBAKKERIJ.
De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.
Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
ORGELS
REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN 8
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**Huishoudelijke- en Keuken-Artikelen.**

**Kolen- en Gasfornuizen.**

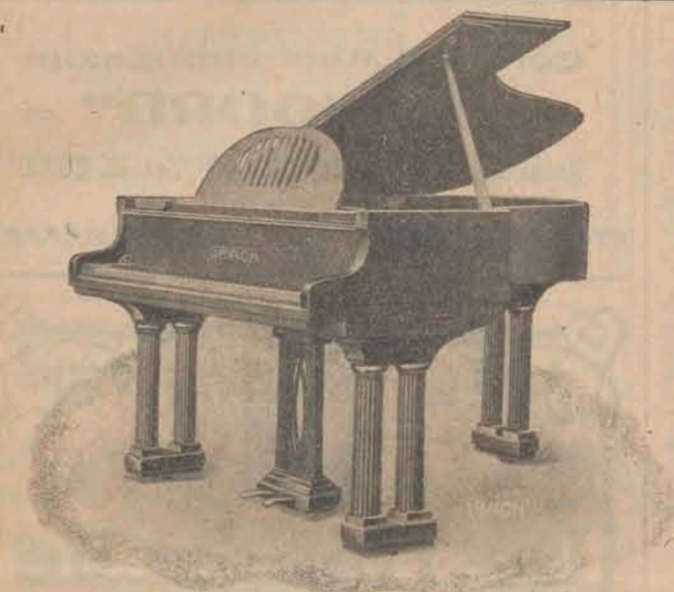


**FRANS VAN WIJK & ZONEN**

24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 773.



**Baden en Geysers.**
**Gas- en Elec. Ornamenten**
**Haarden en Kachels.**



Wereldmerk
**IBACH**

132

# L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA
**Regentesselaan 123**
**Telefoon Haag 1403**

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur, Inruilen, Repareeren, Stemmen, Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

**GROOTSTE voorraad, BESTE merken.**

# J. P. C. NICOLAÏ & ZOON

**HOF-KLEEDERMAKERS**
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
**Hof-, Rijks- en Gemeenteleveranciers**

**Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.**

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.
Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te *Amsterdam* en te *Batavia*.

**HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL**
voorheen VAN HOUTEN & Co.
Oudste en Soliedste Adres Opgericht Anno 1781
Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

| | |
|---|---|
| Manufacturen | Bedden |
| Witte Goederen | Dekens |
| Karpetten | Matrassen |
| Loopers | Vitrages |
| Ledikanten | Gordijnen |

165

**Groote sorteering Slaapkamer-Ameublementen**

# A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

1

**Zeer groote en fraaie keuze**

**Voile Blouses**
**Peignoirs**
**Frotté Japonnen**

**in de modernste kleuren.**

Modemagazijnen
# van Bommel
Vlamingstraat 8-10
302 Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT
**Handschoenen**

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
**„DE OUDE VETTE HEN"**
DEN HAAG
bij het Stadhuis

*Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.*

**Lunchroom - Tea-Concert**

219

# Instituut LAURILLARD



OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staatshuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook **schriftelijk** in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van **zeshonderd en veertig geslaagden** worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

180

**P. B. VAN MOORSEL & Co.**
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag 5
**Goedkoopst adres voor het meubileeren en stoffeeren van woningen**

# Holland-Canada Hypotheekbank
**'s-Gravenhage - Winnipeg**
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.